د اسلام څلورم خلیفه،

جلیل القدر صحابي،

علي رضي الله عنه

مبارک سیرت

د خپرولو شمیره: .... (۴)

Ketabton.com

لیکوال : حبل الله (المتین)

کال : ۱۳۹۸ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

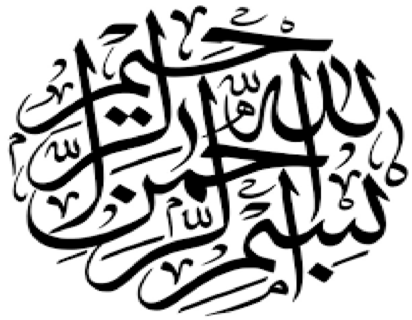

کتاب پېژندنه:

نوم : -------------- د علي (رضي الله عنه) سیرت.

لیکوال او راټولوونکی: ----- حبل الله (المتین).

ژباړن : -------------- خپله لیکوال.

ټایپ : -------------- حبل الله (المتین)

ډیزاین او PDF: --------- N. RASOOLI

کال: -------------- ۱۳۹۸ هجري لمریز

د خپرولو شمیره: --------- (۴)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان: .... صفحه
د علي رضي الله عنه د خوشبويه سيرت مبارک (۱) برخه: .... (۱)
د علي رضي الله عنه اسلام راوړل: .... (۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه: .... (۳)
د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه: .... (۳)
د علي رضی الله عنه د سيرت مبارک (۳) برخه: .... (۵)
د علي رضي الله عنه نوموونه دا دي: .... (۵)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۴) برخه: .... (۶)
د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پيښه شوه؟: .... (۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه: .... (۸)
د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسد الله ﷺ او اسد رسول الله ﷺ القاب: .... (۸)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه: .... (۱۱)
او د بدر غزا ته تيارې نيول: .... (۱۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه: .... (۱۳)
د بدر غزا شروع کيدل: .... (۱۳)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه: .... (۱۶)
د بدر غزا: .... (۱۶)
د بدر د غزا پيل: .... (۱۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه: .... (۲۰)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه: .... (۲۳)
او د خندق غزا کې بهادري: .... (۲۳)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه: .... (۲۶)
د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله صلى الله عليه وسلم .... (۲۶)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۲) برخه: .... (۲۸)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه: .... (۳۱)
غزوه احد کې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت: .... (۳۱)
د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه: .... (۳۳)
د خيبر غزا: .... (۳۳)
غزوة خيبر اوله برخه: .... (۳۳)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۵) برخه: .... (۳۶)
او د خيبر د غزا دوهم جزء: .... (۳۶)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۶) برخه: .... (۳۹)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خيبر د غزا (۳) برخه: .... (۳۹)
رسول الله ﷺ معجزة: .... ((۳۹)
د علي رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه: .... (۴۱)
د اهل بيتو نذر او روژه: .... (۴۱)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۸) برخه: .... (۴۴)
د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب: .... (۴۴)
د رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) سره محبت: .... (۴۴)
د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۹) برخه: .... (۴۲)
او حسنينو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت: .... (۴۲)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۰) برخه: .... (۴۷)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۱) برخه: .... (۴۹)
د علي رضي الله عنه انصاف: .... ((۴۹)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه: .... (۵۰)
(1) شيعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي: .... (۵۰)
(2) يو شيعه ته د (سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه) ښيرا او سمدستي مړ کيدل: .... (۵۰)
د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (2۳) برخه: .... (۵2)
د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې: .... (۵2)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د خوشبويه سيرت مبارک (۱) برخه

د علي رضي الله عنه اسلام راوړل.

➥ د علي رضي الله عنه ولادت په 601 م (15) سپتمبر کې شوی دی.
علي رضي الله عنه د ابي طالب زوی د عبد المطلب لمسی دی.
مجاهد بن جبير ابو الحجاج رضي الله عنه نه روايت دی•: چې مکه مکرمه کې قحطي راغلې وه او خلک ډير تنگد سته وو، نو رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته وويل: ستا د ورور يعنې ابو طالب بچي زيات دي ډير په تکليف دی نو که زه او ته دواړه ورغلی وای او يو يو نفر مو تري بيولی وای او د قحط سالی تر خلاصيدو پورې مو ورته کفالت کړی وای نو تا به د ورور ولی او ما د تره ولی حق اداء کړی وي، ځکه چې زما او ستا اقتصادي حالت ښه دی نو عباس رضي الله عنه ورته وويل: ډيره ښه خبره ده او دواړه ورغلل او ابو طالب ته يې پيشکش وکړ، چې ستا اولاد زيات دی او قحط سالي هم ده که ستا خوښه وي نو مونږ به يو يو تن له ځان سره بوزو او تر هغه به يې ساتو چې قحط سالي ختمه شي. نو ابو طالب ورته وويل: ډيره ښه خبره ده خو عقيل رضي الله عنه به نه بيايئ نور که هر يو بيايئ خوښه مې ده، نو عباس رضي الله عنه جعفر رضي الله عنه بن ابي طالب او رسول الله ﷺ علي رضي الله عنه بن ابي طالب له ځان سره بوتلل، نو دغه وخت کې علي رضي الله عنه بن ابي طالب د (6) کالو ؤ نو د علي رضي الله عنه بخت په دې کار سره وځليده، ځکه چې تربيه يې د أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها او رسول الله ﷺ په غاړه شوه نو علي رضي الله عنه بن ابي طالب نبوي اخلاق د رسول الله ﷺ نه زده کړل.

➥ رسول الله ﷺ به د خپلو لورگانو (لوڼو) بي بي رقية رضي الله عنها، بي بي أم کلثوم رضي الله عنها او بي بي فاطمې رضي الله عنها سره يو شان خوراک، څښاک، لباس او نور ضرورتونه ورته پوره کول د تعليم او ادب له پاره يې هم ورته پوره توجو کوله.
دا چې علي رضي الله عنه بن ابي طالب پخپله هم يو غيرتي، ذهين، هوښيار او با ادبه ماشوم ؤ د ماشومتوب په وخت کې به داسې خبرې کولې تا به ويل چې کوم نابغه يا علّامه دی چې لويان به يې عقل ته حيران وه او ولې به هوښيار نه وي چې د أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها غيږه کې لوی شوی وي.

ولې به هوښيار نه وي چې د رحمة للعالمين تر پرورش لاندې را لوی شوی وي.
ولې به هوښيار نه وي چې د أم کلثوم رضي الله عنها، رقية رضي الله عنها او فاطمې رضي الله عنها سره يې يو ځای لوبې کړې وي.
➥ د عبد الله ابن عباس رضي الله عنهما نه روايت دی: چې علي رضي الله عنه به فرمايل: چې
زه کله لس کلنی ته نژدې شوم نو د دوشنبې ورځ وه چې رسول الله ﷺ ته وحې نازل شوه او رسول الله ﷺ خپل کور ته راغی او ويل: چې ما پټ کړئ او أم للمؤمنين بي بي خديجې رضي الله عنها وربانديځه شي واچول او غيږ کې يې ونيولو.

• ذکره ابن اسحاق في کتابه، و ايضاً في البدايه والنهايه ج (۳) ص ۲۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

او رسول الله ﷺ ورته د جبراییل (ع) د راتلو قصه بیان کړه، نو چې رسول الله ﷺ ته بي بي خديجې رضي الله عنها تسلي ورکړه چې تا به الله ﷻ هیڅکله ضایع نه کړي ته صله رحمي لرې، ته بيوزلو سره کومکونه کوې، ته رښتیا وایې نو چې د رسول الله ﷺ لږ حالت ښه شو نو ما ترې پوښتنه وکړه: چې په تا څه چل شوی دی؟ زه خو ډیره خپه شوم نو رسول الله ﷺ راته وویل: ته مه خپه کیږه هیڅ کومه بده خبره نشته نو بیا یې راته اسلام پیش کړ، چې الله یو دی شریک نه لري، زه د الله ﷻ رسول ﷺ شوم تاسو باید د لاة، مناة او عزي عبادت ونه کړئ د مرګ نه بعد ژوندون حق دی، علي رضي الله عنه فرمایي: رسول الله ﷺ ما سره ډیر په مینه خبرې وکړې اخرت کې حساب کتاب کیږي نو بیا به مسلمانان جنت ته او کافران دوزخ ته ځي.

➥ علي رضي الله عنه فرمایي: ما د رسول الله ﷺ خبرې په غور واوریدلې بیا مې ورته وویل: چې ما خو لا دې وړاندې داسې خبرې نه دي آوریدلې، نو که ستا خوښه وي نو زه به یو ځل خپل پلار ابي طالب سره مشوره وکړم نو رسول الله ﷺ راته وویل: نه پام چې هغه خبر نه کړې زما په تا باندې باور ؤ چې ته یو ذهین او هوښیار هلک یې او ته به پخپله دغه فیصله وکړې نو ځکه مې تا ته دغه د راز خبره وکړله که ته خپل پلار خبر کړې هغه به تا منع کړي نو تاته پخپله سوچ او فکر پکار دی،

➥ علي رضي الله عنه فرمایي: چې زه بیګاه ته ټوله شپه ویده نه شوم او د خپل پلار او نیکه د بتانو د عبادت خبرې مې زړه کې ګرځیدلې، نو دا فکر مې کاوه چې هغوئ په خپل لاس بتان جوړ کړي دي او بیا عبادت ورته کوي، نو ولې زه د اصلي مالک او خالق عبادت ونه کړم تر هغې چې صبا شو نو زه بیا رسول الله ﷺ مخ ته حاضر شوم نو بیا مې ترې پوښتنه وکړه: چې یو ځل بیا راته هغه پرونۍ خبره وکړه نو رسول الله ﷺ راته بیا په تفصیل د نبوت خبره بیان کړه او زه مسلمان شوم.

➥ لږ وخت بعد رسول الله ﷺ غوښتل لمونځ اداء کړي او أم المؤمنين بي بي خديجه رضي الله عنها هم ورسره څنګ کې ودریدله نو ما ترې پوښتنه وکړه چې دا کوم عمل دی تاسې یې د کولو اراده کړې؟ نو رسول الله ﷺ راته د لمونځ خبره وکړه چې هغه وخت د خپلې خوښې لمونځ کولای شو،

نو ما هم ځان پاک کړ او دوئ سره په لمانځه ودریدم او دغه د سې شنبې ورځ وه یعنې د نبوت په دوهمه ورځ اولنی لمونځ په جمع ما او أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها د رسول الله ﷺ سره په جمع اداء کړ.

➥ نو علي رضي الله عنه فرمایي: چې په نارینه وو کې اولنی مسلمان ابوبکر رضي الله عنه او په ښځو کې اولنۍ مسلمانه بي بي خديجه او په هلکانو کې اولنی مسلمان زه او په جینکیانو کې رقیه رضي الله عنها، ام کلثوم رضي الله عنها او فاطمه رضي الله عنها او په غلامانو کې اول مسلمان زید رضي الله عنه بن حارثه ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه.

د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه.

➥ او د اياس رضي الله عنه بن عفيف د نيکه افسوس چې کاشکې مخکې مسلمان شوی وای.

➥ د اسماعيل بن اياس بن عفيف رضي الله عنه نه روايت دی•: هغه د خپل نيکه نه روايت کوي: چې زما د تجارت کاروبارؤ او د حج موسم کې به زه راتلم او شيان به مې اخيستل او خرڅول، نو زه عباس رضي الله عنه بن عبد الطلب ته ورغلم او هغه په مِنَی کې ؤ چې څه شې ترينه واخلم نو ما يو نفر وليد، چې د خيمې په شان يو څپر نه راووت او د قبلې طرف ته ودريد، چې لمونځ وکړي نو ور پسې يوه ښځه راووتله او هغه هم ورسره ودريدله بيا يو هلک راووت هغه هم ورسره ودريد، چې لمونځ وکړي نو ما ورته وويل: أی عباسه (رضي الله عنه) دا لا کوم دين دی؟

ما ته خو دا دين نوی غوندې ښکاره شو.

➥ نو عباس رضي الله عنه وويل: چې دا يو زما وراره محمد ﷺ بن عبد الله دی او دا وايي چې زه الله ﷻ رسول ﷺ را ليږلی يم او وايي: چې ان شاء الله دغه دين به کامياب کيږي او د کِسرَی او قيصَر مالونه او خزانې به د الله ﷻ په مرسته مونږ ته لاس ته راځي، او دغه ښځه خديجة بنت خويلد رضي الله عنها ده چې هر څوک يې پيژني هغې هم ور باندې ايمان راوړی دی.

او دغه ماشوم هم زما وراره علي رضي الله عنه دی هغه هم ور باندې ايمان راوړی دی.

➥ بيا به چې عفيف رضي الله عنه دغه حديث بيانوي نو افسوس به يې کولو، چې کاشکې زه هم هماغه وخت مسلمان شوی وای زه به هم دوئ سره په لمانځه ولاړ وای هسې مې په اسلام راوړلو کې تأخير وکړ.

نوټ:

دا هغه وخت ؤ چې رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته د اسلام دعوت ورکړی ؤ خو لا قبول کړی يې نه ؤ.

➥ ابن جرير رضي الله عنه د نورو په حواله د اسد بن عبدة البجلي رضي الله عنه نه او هغه د يحی بن عفيف رضي الله عنه نه روايت کوي: چې زه د جاهليت په زمانه کې مکې مکرمې ته راغلم او د عباس رضي الله عنه ميلمه شوم نو مونږ بيت الله شريف سره ناست ؤ چې يو ځوان راغی د لمر ختلو وخت ؤ نو اول يې اسمان ته وکتل چې لمر لږ را پورته شو نو په لمانځه ودريد بيا ګورم چې يو ماشوم منډې راوهلې او راغی د هغه ځوان ښي طرف ته څنګ کې ورسره ودريد؛ نو چې ما وکتل يو ښځه هم راغله د هغه ځوان شاته ودريدله نو بيا هغه ځوان رکوع وکړه نو دوئ دواړو هم رکوع ورسره وکړه بيا هغه ځوان سجدې ته ښکته شول، نو دوئ دواړه هم ورسره په سجده شول،

• اخرجه الامام احمد في مسنده حديث رقم {1758} من حديث جعفربن جعفربن ابی طالب، و اخرجه و اخرجه الحاکم في المستدرک في کتاب معرفة معرفة الصحابه حديث رقم {4848} و ذکر ابن هشام في سيرة البوية ج 1 ص 206، و ذکر البيهقي في دلايل النبوة ج2ص161، [9/24, 11:30 PM]

(c) ketabton.com: The Digital Library

← نو يحيى بن عفيف رضي الله عنه وايي: ما عباس رضي الله عنه ته وويل: د كعبې په رب ﷻ قسم دا خو ډير لوی كار دی ماته خو ډير لوی ښكاره شو.

دا كوم دين دی چې ډيره غوره طريقه باندې عبادت دی پكې؟
نو عباس رضي الله عنه راته وويل: چې ته څه وايې چې يو لوی كار دی؟

ته پوهيږې چې دا څوک دي؟
← دا يو زما وراره محمد بن عبد الله ﷺ دی او دا ښځه خديجه بنت خويلد رضي الله عنها ده او دا ماشوم زما د بل ورور ابو طالب زوی دی علي رضي الله عنه نوميږي.
زما دا وراره ماته وايي: چې ستا الله ﷻ هغه دی چې مځكې اسمانونه يې پيدا كړي دي مړه كول او ژوندي كول كوي.

او وايي: چې دا هماغه دين دی چې ابرهيم عليه السلام ته وركول شوی ؤ.
او زما دا وراره وايي: چې دغه دين به مشرق نه مغرب ته او شمال نه جنوب ته خپريږي؛ خو تر اوسه چا غير د دغه درې تنو (كسانو) څخه نه دی قبول كړی،
بيا ابن جرير رضي الله عنه د سلمه ابن اسحاق رضي الله عنه نه روايت كړی دی: چې دغه وخت كې د علي رضي الله عنه عمر د لسو كالو نه ؤ پوره شوی.

← د محمد ابن كعب رضي الله عنه نه روايت دی: چې په ښځو كې اول مسلمانه بي بي خديجة بنت خويلد رضي الله عنها وه ځوانانو كې ابوبكر رضي الله عنه او ماشومانو كې علي رضي الله عنه ؤ.

د محمد ابن كعب رضي الله عنه نه روايت دی: چې كله علي رضي الله عنه اسلام راوړ او رسول الله ﷺ ورته وويل: چې تر څو ما درته نه وي ويلي نو څوک درنه خبر نه شي، نو علي رضي الله عنه همدا سې د خپل پلار ابو طالب له ويرې هم اسلام راوړل پټ ساتلی ؤ،
← خو يوه ورځ د رسول الله ﷺ په كور كې په لمانځه ولاړ ؤ او د رسول الله ﷺ د بعثت خبره هم مشهوره شوې وه خو ابي طالب لا خبر نه ؤ چې علي رضي الله عنه هم مسلمان شوی دی نو ابو طالب د رسول الله ﷺ كور ته داخل شو او علي رضي الله عنه يې په لمانځه وليد او په غور يې ورته كتل او علي رضي الله عنه هم خپل پلار د ستر گو په كونجو كې وليد ، خو لمونځ يې ښه په اطمينان اداء كړ ، نو چې لمونځ يې خلاص كړ نو پلار يې ابو طالب ترې پوښتنه وكړه ايا ته هم مسلمان شوی يې؟

← نو علي رضي الله عنه ورته ښه په تسلی جواب وركړ: هو پلار جانه د دوزخ اور او حساب كتاب ډير سخت دی زه غواړم ته هم ځان له اوره وژغورې خو ابو طالب فقط دومره ورته وويل: چې ته مسلمان شوی يې؟ نو د خپل د تره زوی محمد ﷺ لنگ دې مظبوط كړ؟ يعنې مرستندويه يې شه او نور يې څه ونه ويل او پورته شو او ولاړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضی الله عنه د سیرت مبارک (۳) برخه.

د علي رضي الله عنه نومونه دا دي.

اسد الله و اسد رسوللہ صلی اللہ علیه وسلم،
ابو تراب،حیدر، ابوالحسنین، امیرالمؤمنین،
المرتضی،
دا سې نور القاب هم شته.

← د حُبَّـةْ عُرْنِـیْ نـه روایـت دی: چـې یـوه ورځ امیرالمـؤمنین علـي رضـي الله عنـه بـن ابـي طالـب پـه ممبـر خطبة ویله چې په خندا شو تر دې چې غاښونه مبارک یې ښکاره شول بیا یې وفرمایل•:

کلـه چـې زه مسـلمان شـوم او مـا لـه رسـول الله ﷺ سـره پـټ لمـونځ اداء کولـو او تـر دې وروسـته رسـول الله ﷺ زمـا پـلار تـه د کـوم خـاص دعـوت نـه ؤ ورکـړې نـو زه رسـول الله ﷺ سـره [بطـن النخلـة] مقـام کـې پـه لمانځـه ولاړ وم چـې پـلار مـې ابـي طالـب راغـی نـو چـې مـونږ سـلام وګرځولـو ، نـو پـلار مـې رسـول الله ﷺ تـه وویـل: وراره تاسو څه شی کول؟ دا خو نوې طریقه ده نو بیا رسول الله ﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ.

نـو زمـا پـلار ورتـه وویـل: وراره تاسـې چـې کـوم عبـادت کـوئ کـوم عیـب یـا کـوم مشـکل ماتـه نـه لـري؛ خـو دا چـې تاسـې سـجده کـې سـر پـه مځکـه کیـږدئ او روسـته برخـه مـو جیګـه نیـولې وي نـو دا زمـا نـه ولاکـه کیـږي، نـو علـي رضـی الله عنـه بیـا وخنـدل او ویـې ویـل: مـا وغوښـتل چـې خپـل پـلار تـه وو ایـم چـې تـه خـو یـو ځل د دې تجربه هم وکړه.

پـه خپـل لاس جـوړ شـوې بتـانو تـه خـو هـر سـهار وختـي پـه ګونـډو یـې او خپـل رب ﷻ تـه سـجده درتـه سـخته ښکاره کیږي؟
نو رسول الله ﷺ زما په اراده پوه شو او په اشاره کې یې راته وویل: پام کوه چې څه ونه وایې.
بیـا علـي رضـي الله عنـه وفرمایـل: زه د الله ﷻ شـکر اداء کـوم چـې زمـا څخـه څـوک رسـول الله ﷺ پسـې لمـونځ کولو کې نه دی وړاندی شوی.

← د علي رضي الله عنه نه روایت دی: چې کله دغه آیات مبارک نازل شو
[وَأَنْذِرْ عَشِيْرَتَکَ الْأَقْرَبِيْنَ]
ترجمـه: خپـل نـژدې خپلـوان د الله د عـذاب نـه وویـروه نـو رسـول الله ﷺ راتـه وفرمایـل: چـې صـبا تـه یـو پسـه حلال کړه او ډوډۍ تیاره کړه او شهد هم راوړه او ماته زما او ستا ټول خپلوان را وغواړه.

نـو مـا همدا سـې وکـړل پسـه مـې حـلال کـړ، ډوډۍ یـې تیـاره کـړه او شـهد مـې هـم راوړل او د ټولـو خپلوانـو کورونـو تـه ولاړم او خبـر مـې کـړل چـې د صـفا غونـډۍ سـره راجمـع شـئ نـو هغـوئ ټـول هلتـه راجمـع شـول او رسول الله ﷺ ماته وویل:

• مأخوذ من کتاب الاستیعاب، حلیة الاولیاء البدایة والنهایة مع النهایة البدایة في الملاحم ج 4 صفحه 24

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوراک راوړه: نو ما خوراک راوړ او ټولو ښه په مړه خیټه خوراک وخوړ. خو ټولو وکتل چې فقط د ګوتو ځایونه پکې معلومیدل او خوراک بلکل کم شوی نه ؤ بیا رسول الله ﷺ راته وویل: شهد راوړه او ما شهد راوړل او ټولو ښه ډیر وڅښل خو بلکل کم نه شول نو بیا رسول الله ﷺ غوښتل چې خپل قوم ته خبرې شروع کړي او یو ځل بیا دعوت ورکړي؛ خو زما تره ابولهب خبرې شروع کړې او ویې ویل: محمد ﷺ سحر او جادو در باندې وکړ او تاسو ولیدل چې ډوډۍ او شهد بلکل کم نه شول او خپله پورته شو او نور بیا ټول ورسره پورته شول او ولاړل، خو په دې پوه نه شول چې مونږ رسول الله ﷺ څنګه راغوښتي ؤ نو،

بیا رسول الله ﷺ خپه کور ته راستون شو او ماته یې وویل: چې صبا ته بیا پسه حلال کړه ډوډۍ تیاره کړه او شهد راوړه او ټول خپلوان بیا راته هماغه ځای ته راوغواړه، نو علي رضی الله عنه فرمایي:

ما همداسې وکړل ډوډۍ مې تیاره کړه شهد مې راوړل او ټول خپلوان مې را وغوښتل کله چې را غونډ شول ډوډۍ یې وخوړه نو رسول الله ﷺ پورته شو ویې فرمایل: ای زما قومه که زه تاسو ته ووایم چې له دې غره شاته دښمن د حملې کولو او په تاسو د یرغل کولو اراده لري تاسو به یې ومنئ؟

نو ټولو په یو غږ وویل: هو ته رښتونی یې تا کله هم دروغ نه دي ویلي نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې زه تاسو د الله ﷻ د عذاب نه ویروم، تاسو ایمان راوړۍ او ځانونه د الله ﷻ د عذاب نه بچ کړئ.

نو ابو لهب لعین اوچت شو او ویې ویل: تباه شې تا مونږ د دې له پاره را غوښتي یو؟ نو په دې طریقه دغه لعین د رسول الله ﷺ خبرې اخلال کړلې.

نو الله ﷻ سورت [تبت یدا ابی لهب] نازل کړ، چې د دغه لعنتي او د ده د ښځې ام جمیل بدي پکې بیان شوی دي.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۴) برخه.

د علي رضي الله عنه د القابو څخه یو اسد الله ﷻ و اسد رسولله ﷺ

یعني د الله جل جلاله او د رسول الله ﷺ زمری.

دا لقب څرنګه ورته ورکول شو؟

اخیرې برخه کې به ور باندې پوهه شئ.

هغه وخت کې داسې نه وه چې هر کوشه ډب او ګیدړ ته دې د بهادرۍ، ایمانداری، تقوی، ایثار، قربانۍ شهامت او غیرت لقب یا میډال ورکړل شي، بلکې په رښتیا دغه صفتونو لرونکو ته ورکول کیدل چې یو له هغوئ څخه علي رضي الله عنه ؤ.

دا لقب علي رضي الله عنه ته داسې یوه غزا کې ورکول شو چې لا خو تنکی ځوان ؤ لا خو یې آس ځغلول، توره چلول، غشي ویشتل او غیره نیول نه وه زده کړي اول وار ؤ چې د بدر غزاء کې ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ شو خو اول د بدر غزا په څو برخو ويشو او اخري برخه کې به پوه شی چې علي رضي الله عنه څنګه دغه لوړ قيمته لقب وګټلو؟
تر ټولو اول د بدر د غزا په باره کې معلومات در سره شريکوم.

د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پيښه شوه؟

د بدر غزا (17) رمضان [2] هجري کې او (624) ميلادي (13) مارچ کې پيښه شوې ده.
د بدر د غزا اسباب او وجه څه وه؟

← کله چې رسول الله ﷺ او نورو صحابه کرامو هجرت وکړ نو ټوله شتمني يې مکه مکرمه کې د قريشو مشرکينو غصب کړې وه او رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم خالي لاس هجرت ته مجبور کړل شوي وو، نو په دې خاطر مسلمانانو بيخي زيات تکاليف لوږې او تندې برداشت کړلې، نو رسول الله او نورو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته معلومه وه چې قريش به د دوئ په مالونو تجارتونه کوي شام ته به يې وړي او هلته به يې خرڅوي او په پيسو به يې نور شيان را نيسي نو ځکه رسول الله ﷺ غوره وګڼله چې د قريشو لار کې کمين ونيسي او مالونه ترې را وګرځوي چې دې کار سره به هم خپل مالونه په لاس ورشي او هم به قريشو ته خپل زور او قوت وښايي، نو رسول الله ﷺ د مدينې منورې څخه د شام هغه لارې طرف ته د (200) تنو سره ولاړ چې د مکې مکرمې نه ور بانده شام ته قافله تلله خو چې کله رسول الله صلی الله عليه وسلم هلته د [ذالعشيرة] مقام ته ورسيد نو معلومه شوه چې د قافلې ډيرې ورځې شوي چې تيره شوې ده نو په دې خاطر رسول الله ﷺ بيرته را ستون شو خو رسول الله ﷺ دغه لار بانده د نبوت نه وړاندې ډير سفرونه کړي وو او هغه اندازه ورته معلوميدله چې دغه قافله به بيرته څومره وخت کې راځي،
نو کله چې د قافلې د راتلو وخت را نژدې شو نو رسول الله ﷺ دوه تکړه صحابه کرام رضي الله عنهم د هغوئ د معلوماتو راوړلو له پاره وليږل يو صحابي (محمد طلحه بن عبيد الله رضي الله عنه) او بل صحابي (سعيد ابن زيد رضي الله عنه) وه.
دغه دوه تنه هلته ولاړل او لار يې څارله چې د ابوسفيان په مشرۍ قافله ور بانده تيره شوه او د هغه قافلې د ساتنې له پاره څلوېښت (40) ځوانان هم ورسره مسلح روان وه، نو دغه دوه صحابه کرام رضي الله عنهم په ډيره تيزۍ سره مدينې ته راغلل او رسول الله ﷺ ته يې خبر ورکړ چې قافله را رسيدلې ده او د مکې طرف ته روانه ده نو عموماً دغه د اوښانو قافله باروه نو خامخا به يې ځای په ځای دمه هم کوله نو رسول الله ﷺ بيا يو صحابي [محمد بسبس بن عمرو رضي الله عنه] وليږلو، چې يو ځل بيا کره معلومات راوړي نو هغه صحابي رضي الله عنه بيا خبر راوړ چې رښتيا هم قافله دمه په دمه روانه ده،
نو رسول الله ﷺ بيا صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: چې مونږ يو خواته ځو که چا سره سورلۍ وي که تلای شي نو زمونږ سره دې ولاړ شي او که څوک نه ځي نو زه يې نه مجبوروم نو بيا رسول الله ﷺ (12) رمضان بانده د مدينې منورې نه ووت او مدينه منوره کې يې پخپل ځای عبد الله بن ام مکتوم رضي الله عنه امام وټاکه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــو ټــول (70) اوښــان او فقــط دوه اســونه ور ســره وو، چــې يــو آس د زبيــر ابــن عــوام رضــي الله عنــه او بــل د مقداد بن الاسود الكندي رضي الله عنه وه.

او چــې هــرو دري كســانو بانــدې يــو اوښ ؤ او وار پــه وار بــه ور بانــدې ســپريدل، نــو د رســول الله ﷺ برخــه كــي علــي رضــي الله عنــه او ابــو لبابــه رضــي الله عنــه رســيدلي وو، كلــه چــې د علــي رضــي الله عنــه او ابــو لبابــه د ســپريدلو وار راغــی نــو دوئ دواړو بــه انكــار وكــړ چــې يــا رســول الله ﷺ تــه پــه ټولــه لار ســپريږه او مــونږ دواړه ځوانــان او تكــړه يــو، مــونږ دواړه بــه پيــاده ځــو خــو رســول الله ﷺ ورتــه وويــل: چــې نــه نــه تاســې زمــا څخــه تكــړه هــم نــه ياست او نــه زه د ثــواب ګټلــو نــه مســتغني يــم تاســو بــه پــه خپــل وار ســپريږئ، كلــه چــې د [روحــاء] مقــام تــه ورســيدل نــو هلتــه يــې صــحابه كــرام را جمــع كــړل چــې وګــوري څــومره تنــه (كســان) دي؟ او ايــا داســې څــوك خــو نشــته چــې كمــزوري وي يــا جنــګ نــه شــي كــولای؟ نــو بيــا معلومــه شــوه چــې دوه تنــه ماشومان هم د جهاد جذبې اخستي او راغلي دي•،

نــو هغــه دواړه ماشــومان يــو بــراء ابــن عــازب رضــي الله عنــه او بــل عبــد الله ابــن عمــر رضــي الله عنــه وه چــې ډيــر پــه مشــكله رســول الله ﷺ راضــي كــړل او بيرتــه يــې مــدينې منــورې تــه وليــږل او ابــو لبابــه رضــي الله عنــه يې هم بيرته مدينې ته د امير په شكل وليږه چې د هغې بقايا خلكو ضروريات ور پوره كړي.

بيــا رســول الله ﷺ لــه هغــه ځايــه روان شــو كلــه چــې پــه لنــډه لاره (بيــوت الســقيا) مقــام تــه ورســيدل بيــا يــې دوه صــحابه كــرام رضــي الله عــنهم د قــافلې د معلومــاتو لــه پــاره لــه ځــان وړانــدې وليــږل چــې هغــوئ چيــرې رســيدلي دي هغــوئ كــې يــو صــحابي عــدي بــن الزغبــاء رضــي الله عنــه او بــل بســبس بــن عمرو الجهنــي رضــي الله عنه ؤ هغوئ هم ډير په تيزۍ ولاړل او بيرته يې د هغوئ د ځاى معلومات راوړل•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه.

د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسدالله ﷻ او اسدرسوله ﷺ القاب.

← كلــه چــې رســول الله ﷺ (بيــوت الســقاء) ځــاى تــه ورســيد او هغــه دوه صــحابه كرامــو عــدي بــن الزغبــاء رضــي الله عنــه او بســبس بــن عمــرو الجهنــي رضــي الله عنــه ورتــه صــحيح خبــر راوړ چــې قافلــه روانــه ده نــو رســول الله ﷺ صــحابه كرامــو تــه د تللــو امــر وكــړ، نــو لاره كــې يــو مشــرک ورتــه راغــی هغــه رســول الله ﷺ تــه وويــل: چــې يارســول الله ﷺ ماتــه اجــازه وكــړه چــې زه هــم در ســره ولاړ شــم زه ډيــر زيــات د جنــګ شــوقي يــم نــو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته مسلمان يې؟

نو هغه ورته وويل: نه زه مسلمان نه يم

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: بيرته وګرځه مونږ د كافر په وژلو كې له كافر مرسته نه غواړو.

لــږ وخــت وروســته بيــا هغــه كــافر د رســول الله ﷺ مخــې تــه ودريــد او د جنــګ اجــازه يــې وغوښــتله او رســول الله ﷺ بيا ورته وويل: مونږ له كافرانو مرسته نه غواړو.

• كتاب المغازي باب شهامة علي جلد اول، الاستيعاب باب خلفاء الراشدين، وغزوة البدر:

• مأخوذ من كتاب الاستيعاب، حلية الاولياء البداية والنهاية مع النهاية البداية في الملاحم ج 4 صفحه 24

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا لږ وخت وروسته دريم ځل د رسول اللهﷺ مخې ته ودريد چې اجازه را کړه زه در سره ولاړ شم؟ خو بيا رسول اللهﷺ ورته هماغه جواب ورکړ.

بيا هغه سړی مسلمان شو او رسول اللهﷺ ورته د تللو اجازه ورکړه او سفر يې جاري وساته بيا رسول اللهﷺ خپل پوځ منظم کړ.

➥ عمومي قومندان يې [مصعب ابن عمير العبدري قريشي رضي الله عنه] وټاکه او هغه ته يې سپين رنګ بيرغ په شکل د قومنداني نښان ورکړ، بيا رسول اللهﷺ خپل صحابه کرام رضي الله عنهم دوه تقسيمه کړه او ورته ويې ويل: چې تاسو به ښي طرف ته ځئ، او دغه يې ټول مهاجرين کړل او بيرغ يې د [علي رضي الله عنه بن ابي طالب] په لاس ورکړ او د هغوئ سره يې يو سر لښکر وټاکه چې په آس سپور ؤ چې هغه [زبير بن عوام رضي الله عنه] ؤ.

بل چپ طرف ته يې انصار کړل او د هغوئ بيرغ يې [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] ته ورکړ او د هغوئ سر لښکر يې [مقداد ابن الاسود رضي الله عنه] وټاکه چې هغه هم په آس سپور ؤ.
او رسول اللهﷺ په خپله ځان د عمومي سپه سالار په توګه وټاکلو، چې د ټولو مشري به کوي.
رسول اللهﷺ ټول تقريبا (313) تنه وه چې (61) تنه داوس د قبيلې وه او (170) د خزرج قبيلې وه او نور باقي کسان ټول قريش مهاجرين وه.
رسول اللهﷺ اګر چې د جنګ له پاره نه ؤ راوتلی خو د دښمن ناڅاپي حملې ته هميشه تيار ؤ.

بل خوا ته قريش هم ډير زيرک وو هغوئ هم قافلې مشري يو داسې قومي مشر! ابا سفيان! ته ورکړې وه چې هميشه به يې د مسلمانانو د حرکاتو خبر آخستو او جاسوسانو به ورته معلومات ورکول، نو کله چې ابا سفيان خبر شو چې مسلمانان د رسول اللهﷺ په مشرۍ له مديني منورې ور پسې راوتلي دي نو خپله قافله يې پرېښودله او مسلمانانو د پوره معلوماتو له پاره هغه ځای ته ولاړ په کوم ځای کې چې [بسبس بن عمرو رضي الله عنه] او [عدي بن الزغباء رضي الله عنه] ليدلي وو او رسول اللهﷺ ته يې خبر ورکړی ؤ.

کله چې ابا سفيان بن حرب چې يو نوم يې مغيره بن حرب دی هغه ځای ته ورسيد، نو د هغه ځای خلکو نه يې پوښتنې وکړې، چې څوک نا اشنا خلک خو دلته نه وو راغلي؟

نو هغوئ ورته وويل: چې دوه تنه راغلي وه څو ورځې دلته وو، بيا ولاړل نو ابا سفيان بن حرب ورته وويل: ما ته هغه ځای را وښايا ست چې دغه دوه تنو پکې خپلې اوښې کښينولې يا چو کړې وې! نو هغوئ ورته هغه ځای وښوده، نو ابا سفيان د اوښ پچې را واخستلې او لاس کې يې ميده کړې او هغې کې د قجورې زړي وو، نو ويې ويل: زما قسم دی دغه وابه چې دغه اوښانو خوړلي او دغه قجورې د يثرب (مديني منورې) دي او دا د اوښ منډونه هم د هماغه ځای د اوښانو دي نو په ډير سرعت او تيزۍ سره يې ځان خپلې قافلې ته ورساوه او د قافلې لاره يې د (بحر قلزم يا بحر الاحمر) طرف ته بدله کړه او ضمضم بن عمرو العفاري الکناني يې مکې مکرمې ته وليږه، چې د مکې مشرکين خبر کړي چې رسول اللهﷺ سره د کسانو د دوئ په تلاش کې دی او غواړي مخه يې ونيسي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دغه نفر ډېر سرعت سره مکې ته ولاړ او د اوښ پوزه يې پرې کړه او خپله شاته او مخ ته لمن يې هم وشکوله چې دا د دوئ له پاره د زياتې خطرې زنګ او نښاني وه او د مکې کوڅو کې يې چغې شروع کړلې چې هلئ تباه شولو برباد شولو، نو د مکې مکرمې ټول خلک ورته را جمع شول چې څه خبره ده؟ نو ضمضم بن عمرو الغفاري ورته ټوله خبره بيان کړه او هغوئ ټولو فيصله وکړه چې هيڅوا ته اجازه نشته چې پاته شي يا به پخپله ځي او يا به بل څوک ليږي نو فقط ابي لهب لعين پاته شو چې هغه يو بل نفر چې قرضدار ه يې وه، په دې شرط وليږه چې قرض به ورته معاف کوي نور ټول تيار شول خو د قريشو يو ليږې قبيله چې بې عدي قبيله وه هغوئ بلکل انکار وکړ هيڅوک هم تيار نه شول.

نو قريشو (1000) تنه سړي، (200) تقريبا آسونه، ښه ډير لا تعداده اوښان وسلې، زغرې، ډالونه، خوراکي شيان، د شرابو بې حسابه ذخيره، د موسيقي آلات او د ګډيدلو له پاره ښايسته پيغلې له ځان سره روان کړل، د دوئ مشران او قومندانان دغه خلکو وو:

◆ابو جهل بن هشام.

◆عتبه بن ربيعه.

◆اميه بن خلف.

دوئ چې لږ ځاى پورې ولاړل نو ور په ياد شول چې يو د دوئ خو د يو لوی قوم بني بکر بن عبد مناف سره زړه دښمني ده او ويرار شول چې د شا لخوا نه ور باندې حمله ونه کړي او مشورې کولو ته سره را جمع شول، نو شيطان د هغې قوم د مشر سراقه ابن مالک رضي الله عنه په شکل ورته راغى او ورته يې وويل: مونږ تاسې سره يو، هيڅ فکر مه کوئ نو د دوئ تسلي وشوه او روان شول.

دوئ په لاره کې يو ورځ (9) او بله ورځ (10) اوښان حلالول د اوښانو غوښې به يې خوړلې دمه به يې کوله بيا به راونيدل، بل خوا ابا سفيان خپله قافله بحرالاحمر درياب په غاړه جحفې ته چې مکې ته نږدې ده ورسوله او د مسلمانانو د کمين څخه بچ شوه. اباسفيان د مکې مشرکينو پسې جواب وليږه چې زه نور رسيدو ته نږدې شوى يم تاسې بيرته راوګرځئ.

د دې خبر په اوريدلو سره د بني زهره قوم ټول ځوانان بيرته ترې مکې ته ستانه شول يوازې اصلي قريش پاتې شول.

کله چې مشرکين خبر شول چې اباسفيان بن حرب د قافلې سره جحفې ته رسيدلى دى نو ابو جهل قسم وکړ چې مونږ به بيرته نه ستنيږو او د بدر کوهي ته به ځو د هغه کوهي سره به ډيرې ورځې دمه کيږو د کوهي اوبه به څښو، ډمې به ګډيږي، شراب به څښو، اوښان به حلالوو او د هغه ځاى خلک به راغواړو چې وګورئ مونږ څومره طاقتور پوځ لرو څومره جنګيالي لرو نو عتبه ربيعه او اميه بن خلف هم ورسره ومنله او په مزه مزه کرار کرار تلل چې د بدر کوهي ته ورسيدل دغه کوهي چې ډيرې خوږې اوبه لري د مکې مکرمې او مدينې منورې لاره کې دى پخوا به لاره همدا وه او اوس نوې لاره جوړه شوې ده و دغه ځاى ته د همدې کوهي په وجه بدر وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـو مشـرکین چـې هلتـه ورسـیدل شـا او خـوا قبایـل یـې را وغوښـتل اوښـان یـې حـلال کـړل شـراب یـې وڅښـل او ډمـې یـې ګـډې کـړې شـاعرانو او ډمـو بـه داسـې شـعرونه او سـندرې وویلـې چـې هغـه کـې بـه د مسلمانانو بدئ بیان شوې وې•،

دغسې دوئ د هغه ځای خلکو ته وښودله چې مونږ ډاریږو نه او مونږ یو قوت یو ،

بل خوا رسول الله ﷺ هم له دوئ نه خبر شو.

⨀⨀⨀⨀⨀⨀⨀

د علي رضي الله عنه د سیرت (۶) برخه،

او د بدر غزا ته تیارې نیول.

⟵ کلـه چـې رسـول الله ﷺ خبـر شـو چـې قافلـه زمـونږ لـه لاسـه ووتلـه او هغـه د سـمندر پـه لار جحفـې تـه ورسـیدله او د قریشـو سرکښـه مشـران را روان دي او غـواړي جنـګ وکـړي او پـه لاره کـې ډمـې ګـډوي او زمـونږ پـه ضـد پـاروونکي سـندرې او اشـعار وایـي او ښـه ډیـر خلـک ور سـره دي (200) آسـونه، فـولادي زغـرې، ښـه ډیـر اوښـان او تکـړه پهلوانـان ور سـره دي نـو صـحابه کرامو رضـي الله عـنهم سـره یـې مشـوره شـروع کـړه چـې څـه کـول پکـار دي؟ نـو مسـلمانان چـې د جنـګ لـه پـاره نـه ؤ راوتلـي د جنـګ اسـباب ور سـره لـږ ؤ نـو بعضـي پکـې زړه نـا زړه شـول، الله ﷻ د سـورت الانفـال (4) نـه تـر (8) آیاتونـه نـازل کـړل نـو الله ﷻ د دوئ د زړونـو کمزورتیـا پکـې بیـان کـړې وه بعضـي داسـې خپـه دي لکـه چـې پـه زبردسـتۍ یـې مـرګ تـه را کشوي او الله ﷻ د مرستې وعده ور سره کړې وه.

نـو مهـاجرینو مشـرانو لکـه [ابـو بکـر رضـي الله عنـه] ، [عمـر رضـي الله عنـه] او [مقـداد بـن الاسـود یـا مقـداد بن عمـرو رضـي الله عنـه] رسـول الله ﷺ تـه وویـل: یارسـول الله ﷺ مـونږ لکـه د بنـي اسـرایلو نـه یـو چـې تاتـه وواېـو تـه ولاړ شـه جنـګ وکـړه او مـونږ بـه دلتـه ناسـت یـو بلکـې مـونږ پـه هـر حالـت کـې تـر مرګـه در سـره یو.

د عبـد الله ابـن مسـعود رضـي الله عنـه نـه روایـت دی: چـې زمـا ښـه پـه یـاد دي چـې [مقـداد بـن الاسـود رضـي الله عنـه یـا مقـداد بـن عمرو] داسـې حـال کـې [رسـول الله ﷺ] تـه راغـی چـې رسـول الله ﷺ کـافرانو تـه بـدە دعـاء کولـه نـو لـه دعـاء بعـد یـې ورتـه وویـل: یارسـول الله ﷺ مـونږ لکـه بنـي اسـرایل نـه یـو چـې تـه ولاړ شـه جهاد ته او مونږ به ناست یو.

مونږ درته وایو چې په الله ﷻ توکل کړه دښمن سره وجنګیږه.

مـونږ بـه دې شـاته او وړانـدې ښـي طـرف تـه او چـپ طـرف تـه داسـې وجنګیـږو چـې تـه بـه فخـر را بانـدې وکړې.

د مقـداد بـن عمـرو رضـي الله عنـه د غیـرت نـه ډکـو خبـرو رسـول الله ﷺ خوشـحاله کـړ او مـخ مبـارک یـې لـه خوشـحالۍ وځلیـدی خـو د مهـاجرینو ټـولئ لـږوه نـو ځکـه رسـول الله ﷺ بیـا ږغ وکـړ: چـې ملګـرو رایـه

• کتاب المغازي جلد اول غزوة البدر، البدایه والنهایه باب فضایل علی رضی الله عنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکړی چې څه وکړو؟ او د رسول الله ﷺ مطلب انصار وه نو د انصارو مشر [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] پوه شو چې رسول الله ﷺ زمونږ رایه غواړي نو ویې فرمایل: یارسول الله ﷺ لکه چې د انصارو اراده معلومول غواړې؟

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: هو نو سعد بن معاذ رضي الله عنهما ورته وویل: یارسول الله ﷺ مونږ په تا ایمان راوړی دی ستا تصدیق مو کړی دی تا سره مو وعدې او بیعت کړی دی نو مشورې ته ضرورت نشته نو پخیر مونږ در سره یو ، په هغه الله ﷻ قسم چې ته یې په حقه را لیږلی یې چې ته په سمندر ور داخل شې مونږ به یو هم در څخه شاته نه شو زمونږ ژوند او مرګ به د الله ﷻ د دین له پاره وي.

بیا سعد ابن معاذ رضي الله عنه وفرمایل•: دغه اوس چې آیاتونه نازل شول او الله ﷻ د مرستې وعده هم کړې ده نو مونږ په دې غزا باندې فخر کوو او ډیر په بې صبرۍ سره د دښمن د مقابلې انتظار کوو نو د انصارو او مهاجرینو غیرتي موقف (رسول الله ﷺ) بیخي زیات خوشحاله کړ او له هغه ځایه (ذفران) ته ولاړل بیا هلته یې تسلي وکړه چې د مکې مشرکین دلته نشته نو (الدبة) مقام ته ولاړل هلته هم د مشرکینو درک نه ؤ نو له هغه ځایه (حنان) ته ولاړل دغه ځای کې د شګو لوړ لوړ غرونه او غونډۍ وې دا ځای لږ د بدر بن قریش کوهي ته نږدې ؤ هلته یې مجاهدین ځای په ځای کړل او رسول الله ﷺ او ابوبکر رضي الله عنه یواځې د هغه ځای نه روان شول چې د دښمن معلومات حاصل کړی نو هلته یې د قبایلو یو مشر شیخ چې سفیان الضمري الکناني نومیده پیدا کړ ، نو رسول الله ﷺ له هغه څخه پوښتنه وکړه چې ایا د مکې د قریشو یا د محمد ﷺ د کسانو په باره کې کوم معلومات لرې؟

نو هغه ورته وویل؛ اول تاسو ځان راته وښایاست؟ بیا به معلومات در کړم خو رسول الله ﷺ ورته وویل: زما وعده ده چې خپل تعارف به درته کوم خو صحیح معلومات راکړه: نو سفیان الضمري ورته وویل: چې د مکې قریش په دغه ورځ له مکې راوتلي او دغه ځای کې یې شپې کړي او اوس د بدر بن قریش کوهي ته لږ مسافه کې پراته دي.

او د محمد ﷺ ملګري په دغه تاریخ را روان شوي او دغه دغه ځای باندې را تیر شوي دي او اوس د بدر بن قریش کوهي ته لږ مسافه کې دیره (راتول) دي، دغه عربي شیخ سره علم غیب نه ؤ خو هغوئ هوښیار، ځیرک او باخبره خلک وه. هغوئ ګرځنده تیمونه لرل چې له هرې پیښې به یې ځان خبرول، نو رسول الله ﷺ د هغه په خبره یقیني شو بیا یې ورته وویل: ایا تاته معلومه ده چې دوئ هره ورځ څومره څومره اوښان حلالوي؟

نو عربي شیخ ورته وویل: هو کله (9) او کله (10) اوښان حلالوي، نو رسول الله ﷺ پوه شو چې د هغوئ تعداد (900) څخه تر (1000) پورې دی او فقط دومره یې ورته وویل: مونږ د اوبو خلک یو ، او نور ترې راون شو هغه ورته وویل: د کومو اوبو د عراق که بل ځای؟ نو رسول الله ﷺ ورته جواب

• کتاب المغازي مسند امام احمد ، باب غزوة البدر ، الطبقات الکبري لأبن سعد جلد 1 صفحه10

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنه کړ ځکه چې د رسول اللهﷺ جواب صحیح ؤ چې هر ژوندی ذیروح له اوبو راغلی یعنې پیدا شوی دی او رسول اللهﷺ ډیر په بیړه له هغه ځایه خپلو مجاهدو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته راغی او د بدر بن قریش د کوهي غاړې ته یې د تللو حکم وکړ ځکه چې په دغه دښت بیابان کې نورې اوبه نه وې که قریشو په دغه کوهي قبضه کړې وای نو بیا به رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم ته د تندې زیات تکلیف وای، دوئ ډیر په سرعت هلته ولاړل او کوهي ته نژدې یو میدان کې دیره شول، یو څو صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي لیدلو ته ولاړل ګوري چې هلته دوه تنه اوبه را باسي هغوئ هغه دوه تنه ونیول او رسول اللهﷺ ته یې راوستل.

دې وخت کې رسول اللهﷺ په لمونځ ولاړ ؤ صحابه کرامو رضي الله عنهم له هغه دوه تنو پوښتنه وکړه چې تاسو دا اوبه چاته وړې؟ هغوئ ورته وویل: چې د مکې مکرمې قریشو ته! نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم یقین ونه شو چې رښتیا به هغوئ دلته راغلي وي نو هغه دواړه یې ووهل چې صحیح خبره وکړئ نو هغوئ وویل: چې مونږ د ابو سفیان کسان یو نو صحابه کرامو یې له وهلو لاس ونیو، نو رسول اللهﷺ ژر ژر لمونځ خلاص کړ او بیغ یې ورته وکړی چې د الله ﷻ بندګانو: کله چې هغوئ رښتیا درته وویل: نو ومو وهل او چې دروا غ یې درته وویل نو پرې مو ښودل دوئ رښتیا د قریشو ملګري دي، ابي سفیان دلته نشته هغه مکې ته رسیدلی دی نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم له پاره د اوبو په غاړه دیره کیدل ډیر ګټور تمام شول، کله چې دغه دوه تنه بیرته ولاړل نو د مشرکینو مشران ډیر خفه شول چې ولې یې د اوبو په غاړه نه دي اړولي.

نو دواړه ډلو صبا ته د بدر بن قریش د کوهي سره نژدې د مقابلې له پاره ځانونه تیارول، یو خوا رسول اللهﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم رضي الله عنهم چې هیڅ جنګي سامان، اسلحه، زغرې او اوفولادي ډالونه ور سره نه وه شپه په عبادت او دعا تیره کړه، بل خوا مغروره مشرکینو چې په خپلو وسلو، آسونو او جنګي تجربو فولادي زغرو او تعداد غاوره وه شپه یې په شرابو، کبابو او ډمو ګډولو تیره کړه.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۷) برخه

د بدر غزا شروع کیدل.

هغه کسان چې صحابه کرامو رضي الله عنهم د بدر د کوهي اوبو سره نیولي وو، نو رسول اللهﷺ ور څخه پوښتنه وکړه چې تاسو سره مشران څوک راغلي دي؟

نو هغوئ ورته دا کسان وښودل:

(1) عتبه بن ربیعه

(2) اباجهل عمروبن هشام

(3) امیه بن خلف

(4) ابابختري ابن الهشام

(5) حکیم ابن حزام

(c) ketabton.com: The Digital Library

(6) نوفل ابن خويلد

(7) حارث بن عامربن نوفل

(8) طعيمه بن عدی بن نوفل

(9) نضربن الحارث بن کلده

(10) نبية ابن الحجاج

(11) سهيل ابن عمر

(12) عمربن عبدود

(13) شيبة بن ربيعه

نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو رضي الله ته وفرمايل: په الله ﷻ قسم چې دا سې کسان راغلي لکه بدن کې چې زړه وي نو چې انسان بې له زړه نه شي ژوند کولای دوئ هم د مکې زړونه دي که الله ﷻ دوئ ته شکست ورکړي نو دا به د اسلام د خپريدلو له پاره خوشخبري وي.

بيا رسول الله ﷺ مجاهدين صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي نه لرې فاصلې ته بوتلل او غوښتل يې هلته معسکر جوړ کړي خو [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] ورته راغی ورته يې وويل: چې يارسول الله ﷺ دغه ځای تا خرنګه غوره کړ؟ که دا د الله ﷻ له خوا نه امر وي نو مونږ يې په سترګو منو او که جنګي تاکتيک وي نو زه وايم چې بلکل د بدر کوهي په غاړه واړوو او هلته يو لوی ډنډ جوړ کړو بيا هغه ډک کړو نو مونږ ته به د جنګ حالت کې د اوبو راويستلو ضرورت نه وي او زمونږ اوښان او مونږ به په اسانه اوبه څښو.

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: دغه وحې يا د الله ﷻ امر نه دی بلکې جنګي تاکتيک دی! نو رسول الله ﷺ د [خباب ابن المنذر رضي الله عنه] مشوره خوښه کړه او د بدر کوهي ته يې معسکر نقل کړه هلته يې د اوبو ډنډ جوړ کړ او ډک يې کړ بيا [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وويل: چې يارسول الله ﷺ که ستا خوښه وي نو د بدر د ميدان له پاسه غونډۍ باندې به څپرګی جوړ کړو ته به هلته يې او ته به د دښمن د خطر نه ليرې وې او بعضي د جنګ قوماندانان به له تاسو ساتنه کوي او که څوک زخمي شي نو همدلته به يې تداوي کيږي، نو رسول الله ﷺ دا مشوره هم خوښه کړه او صحابه کرامو هلته د قجورو د ښاخونو نه څپرګې جوړه کړه،

↩ د علي بن ابی طالب رضي الله عنه نه روايت دی•: چې دغه شپه باندې چې صبا ته معرکه شروع کيږي ما د شپې اخيري برخه کې وکتل چې نور صحابه کرام رضي الله عنه ټول ويده شوي دي فقط [مقداد بن عمرو رضي الله عنه] په سپين آس سپور څوکيداري کوي او رسول الله ﷺ د يوې ونې لاندې لمونځ کوي او الله ﷻ ته ژاړي او د کاميابۍ سوالونه کوي او وايي: چې يا الله ﷻ کافرانو سره فولادي زغرې، آسونه فولادي ډالونه او ډير کسان دي او مونږ سره فقط ستا مينه ده يا الله ﷻ مونږ ته بری را کړې.

• البدايه والنهايه جلد 4 ص 28، مسند امام احمد ج 1 ص 61

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا چې صبا په را ختلو شو، نو رسول الله ﷺ صفونه برابرول شروع کړل هغه یې داسې تاکتیک وکړ چې لمر خاته خواته یې د صحابه کرامو رضي الله عنهم شا کړه چې د لمر وړانګې یې سترګو ته نه راځي ځکه چې لمر هر کله را خیژي نو سترګې بریښوي نو چې د کافرانو لښکر راشي هغوئ به مجبوراً خپل صفونه مسلمانانو ته مخامخ جوړوي نو د جګړې وخت کې به یې لمر سترګو ته ورځي او په تکلیف به وي.

د رسول الله ﷺ لاس کې غشي وه خو سر یې تیره نه ؤ په هغې به یې صفونه برابرول چې یو تن [سواد بن غزیه رضي الله عنه] په نوم صحابي رضي الله عنه لږ د صف نه بهر شو نو رسول الله ﷺ غشي خیټې ته ور وړ نو هغه چغه کړه یارسول الله ﷺ زه دې په تکلیف کړم: نو رسول الله ﷺ ورته وویل: زه الله په حقه را لیږلی یم او عدل له پاره یې را لیږلی یم او خیټه مبارکه یې ورته ښکاره کړه چې راشه انتقام واخله نو [سواد بن غزیه رضي الله عنه] غیږ ترینه چاپیره کړه خپله خیټه یې د رسول الله ﷺ خیټه مبارکه پورې وموښلوله او بیا یې ښکل کړه، نو رسول الله ﷺ ورته وویل: یا (سواد رضي الله عنه) دا دې ولې وکړل څه مطلب دی ؤ؟

نو هغه ورته وویل: یارسول الله ﷺ ومې غوښتل د عمر دغه اخیري برخه کې ستا بدن زما بدن سره ولګیږي او زه له جهنم بچ شم او جنت ته ولاړ شم نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: ته د جنتیانو څخه یې او دعا یې ورته وکړه.

بیا رسول الله ﷺ صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وفرمایل: که تاسو باندې دښمن حمله وکړي نو اول صف والا چې توري ور سره دي هغه به یې دفاع کوي ځکه چې هغوئ کې به هغه څوک وي چې په آسونو سپاره وي بیا به دوهم صف والا چې لیندۍ ور سره دي په غشي ولي، خو پام کوئ چې دښمن نژدې نه وي راغلی نو په غشي به یې نه ولئ ځکه چې مونږ سره د غشو کموالی دی او نه به بیځایه غشي خرابوئ هدف به ښه صحیح کوئ بیا به یې ولئ،

بیا رسول الله ﷺ وفرمایل: چې یا [ابوبکر رضي الله عنه] زه تاسو ته زیری درکوم چې الله ﷻ به مونږ ته بری را کوي او که څوک شهید شو نو هغه به جنت ته ځي چې پلنوالی یې د مځکې او اسمان برابر دی نو [عمیر بن حمام الانصاري رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وویل:
یارسول الله ﷺ د مځکې او اسمان تر منځ برابر یې سور دی؟

نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې هو: نو هغه وویل: چې بخ بخ، نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې بخ بخ یعنې څه؟

نو [عمیر بن حمام الانصاري رضي الله عنه] ورته وویل: نه نه یارسول الله ﷺ په الله ﷻ قسم چې ډیر ورته لیواله یم نو رسول الله ﷺ ورته وویل: ته به جنت ته ولاړ شې بیا یې د خورجینې څخه قجورې را ویستلې او د قجورو خوراک یې شروع کړ بیا یې وویل: ایا زه به دومره ژوندې وم؟ او قجورې یا خرما یې وغورځولې بیا په همدې ورځ شهید شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـل طـرف تـه د قريشـو لښـکر يـو تـن چـې (عميـر) نوميـده راوليـږه چـې د مسـلمانو احـوال معلـوم کـړي هغـه راغـی د مسـلمانانو د لښـکر شـا او خـوا يـې چکـر وواهـه او بيرتـه ولاړی هلتـه يـې د قريشـو مشـرانو تـه يـې وويـل: هغـوئ لـږ دي خـو ماتـه لـږ وخـت را کـړئ چـې زه وګـورم چـې نـورو ځـايونو کـې يـې کښـينولي نـه وي؟ او لـه شـا لـه خوانـه حملـه ونـه کـړي هغـه خپـل آس وځغلولـو او ټـولې لـوړې او ژورې يـې وکتلـې او بيرتـه راغـی نـو ابوجهـل تـه يـې وويـل: کـه زمـا منـی بيرتـه ولاړ شـئ لـه دی خلکـو سـره جنګيـدل سـخت دي دوئ دومـره مـنظم ناسـت دي تـه بـه وايـې چـې پـه لمانځـه دي هـيڅ د خپګـان اثـرات پکـې نشـته او زمـونږ لښـکريانو سـرونه لـه خپګانـه ټيـټ نيـولي دي، نـو (ابوجهـل) ورتـه پـه غوصـه شـو چـې چـوپ شـه ډارنـه (ويريدونکيه) د خلکو زړونه مه غورځوه.

بيا (ابوجهل) خپل لښکر ته امر ورکړ، چې ولاړ شئ او مسلمانانو ته مخامخ صفونه جوړ کړئ.
د شـيطان لښـکر چـې (1000) کسـان تکـړه ځوانـان (20) تنـه پـه آسـونو سـپاره وه چـې راغلـل او لکـه بـې شپونه ميږې ګډوډ د مسلمانانو د صفونو مخامخ کښيناستل دا او داسې نور.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه.

د بدر غزا.

مخکې له دې چې د بدر معرکه شروع کړو د بدر غزا او وسنې حالت باندې رڼا اچوو.
د بدر غزا کې مشرکين د مدينې حدودو ته نه وه راغلي بلکې 250 کيلومتره ليرې وو.
او مسلمانان يې مخې ته تر بدر کوهي ورغلي وو،

← د بـدر غـزا کـې د کـافرانو صـف کـې هغـه مسـلمانان هـم راغلـي وو چـې يـا يـې لـه ويـرې اظهـار نـه شـو کولای يا د قوميت په لحاظ راغلي وو.

لکـه حکـيم بـن حـزام رضـي الله عنـه چـې د (بـي بـي خـديجې رضـي الله عنهـا) د تـرور زوی ؤ او د (رسـول الله ﷺ) د ماشوموالي ملګری ؤ،

بـل (عبـاس رضـي الله عنـه) چـې د (رسـول الله ﷺ) تـره ؤ ، کلـه چـې (رسـول الله ﷺ) خپلـو ملګـرو تـه هـدايات کـوي نـو د مشـرکينو صـفونه ورتـه مخـامخ ناسـت وو، خـو رسـول الله ﷺ هيچاتـه ونـه ويـل چـې دغـه مسلمانانو ته څه مه وايا ست يعنې معلومه شوه چې د کافر صف کې د مسلمان وژل هم روا دي.

او سـنيو کفـارو سـره هـم ډيـر مسـلمانان يـا لـه نيسـتی يـا لـه مجبـوری يـا د دنيـايي محبـت يـا غلطـې عقيـدې لـه وجـې ملګـري دي نـو د وژلـو حکـم يـې هـم هغـه دی تـر څـو چـې د هغـوئ صـف کـې وي بايـد ووژل شـي خـو که ترې را جدا شول نو بيا يې وژل رواء نه دي.

لکـه ! عميـر ! چـې کـافرانو او دښـمن د صـف نـه د مسـلمانانو احـوال اخسـتو تـه راغـی او ګيـر چـاپير د مسلمانانو له صفونو وګرځيدو خو چا ورته څه ونه ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدر غزا د يو قوي نه ماتيدونکي قوت په مقابل کې وه چې فولادي زغرې، فولادي تورې، فولادي ډالونه او بېه پريمانه مال، دولت، عيش او عشرت سره راغلي وو.

او مقابلې ته يې رسول اللهﷺ د صحابه کرامو رضي الله عنه سره د څرمنې ډالونو يو اندازه غشو لوړې تندې وهلي را وتلي وو،

اوس هم د هم هغسې مغرورو نه ماتيدونکو شعارونو والا قوت په مقابل کې غريب، مسکين، تش لاس، زړو جامو او چپلو لرونکي اولس را وتلی دی.

او سني کفار هم ماډرنو وسلو، تيارو، هليکوپترو او زياتې شتمنۍ سره راغلي او ماته يې خوړلې غرور يې خاورې شوی او عام اولس ور باندی برلاسي دي.

او د مکې مشرکينو هم ماته خوړلې وه سر کرده مشران مردار شوي وو.

د مکې مشرکينو هم د رسول اللهﷺ توهين کولو ساحر، کاذب او جادوگر به يې ورته ويل اوس هم همدا رابلل شوي يا په زور راغلي کافران د رسول اللهﷺ د توهين کارټونونه او فلمونه جوړوي په پنډوسکو کليمه ليکي بيا يې له جهازونو غورځوي چې د مسلمانانو ايمان وننګوي.

خو اوسني کافران څو کارونو کې له هغه مشرکينو زيات وړاندې ولاړ دي، هغوئ به چې کوم تړون يا معاهده وکړه مخالفت يې نه کاوه ، او اوسني هيڅ وعدې ته ژمن نه دي، هغوئ به د جنګ په وخت کې يا بغير له جنګه زنانه، ماشومان، سپين ږيري او مالونه نه وژل، خو دوئ هر مسلمان نر او ښځه غټ او وړوکی وژني.

د مکې مشرکينو د الله جل جلاله او قرآن کريم توهين نه دی کړی نه يې بيرغ ته سپک کتلي دي، خو اوسنيو کافرانو قرآن کريم په ډزو ويشتی، ګندګۍ کې يې غورځولی، اور يې ور اچولی.

نو مخکې له دې چې د بدر غزا ولولو خپل ايمانونه هم تازه کړو چې هم هغه ثوابونه زمونږ کور ته راغلي هم هغه شهادت او جنت ګټل مو کور ته راغلی، بايد د هر هغه چا ملاتړ وکړو چې مقابلې ته يې په حقه راوتلي دي.

د بدر د غزا پيل:

کله چې اباجهل د کافرانو صفونه برابر کړل نو عتبه پوه شو او ويې ويل: که زما مشوره منۍ بيرته ولاړ شئ تاسو په دې خوارو او کمزورو خلکو بری نه شئ مونداى تاسو وګورئ چې سرونه يې داسې نيغ نيولي دي لکه کپچه ماران او تاسو خپلو کسانو ته وګورئ چې له خپګانه سرونه نه شي پورته کولای.

نو رسول اللهﷺ د هغه خبرې واوريدلې او ويې فرمايل: که دغه کافرانو کې عقلمند وي نو هغه به عتبه وي چې خپلو خلکو ته د بيرته تللو خبره کوي کله چې (عتبه) خبرې خلاصې کړې نو عمرو بن هشام يعنې اباجهل ورته وويل: کبنينه غټ خيته ، ډارنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ابا جهل دعا وکړه لکه ځان ته چې ښیرا کوي ویې ویل: یا ربه مونږ خو خپلو اقرباؤ پسې را وتلي یؤ او صله رحمي مو ختمه کړې ده ته هغه چاته بری ور کړې چې په حقه وي.

بیا اسود ابن عبدالاسود په نوم یو ځوان د کافرانو لښکر نه په آس سپور راووت او قسم یې وکړ، چې زه به دغه د بدر کوهي په غاړه د اوبو ډنډ یا قبضه کوم، یا به یې ورانوم نو آس یې را وځغلو چې د ډنډ غاړې ته ځان ورسوي خو حمزه لکه شاهین د صحابؤ له صفه پیاده ور منډه کړه تر څو چې (اسود بن عبدالاسود) هلته رسیده، نو حمزه رضي الله عنه ور باندې د تورې وار وکړ، چې شنه تخته لکه د قجورې تنه له آسه وغورځیده پښې یې د خپل لښکر طرف ته شوې او سر یې ډنډ طرف ته، نو په خپوړو په کشیدلو ډنډ ته ور روان شو چې خپل قسم په ځای کړي او ډنډ غاړې ته ورسید، خو د الله ﷻ زمري دوهم وار ور باندې وکړ او جهنم ته یې هم هغه ډنډ کې وصل کړ.

کافرانو چې اسود بن عبدالاسود ولید زیات وارخطا شول او درې تنه تکړه پهلوانان یې میدان ته را ووتل دوه ورڼه (عتبه بن ربیعه) او (شیبه بن ربیعه) او (د عتبه زوی ولید بن عتبه)، هغوئ د میدان منځ ته راغلل خپل آسونه یې تاؤ را تاؤ کړل او ږغ یې وکړ، چې شته څوک مقابلې والا چې وغواړي مور یې بوره شي ښځه یې کونډه شي؟

نو رسول الله ﷺ د دوئ غرور ته ونه کتل او عوف رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه چې د مور نوم غفراءؤ او عبدالله بن رواحه رضي الله عنه ور ولیږل خو هغوئ چې لا زیات مغروره وو، دوئ سره یې د مقابلې نه انکار وکړ او بیا یې ږغ وکړ یا محمد ﷺ خپل تربوران را ولیږه چې ور معلومه شي چې بیا زمونږ مقابلې ته څوک زړه ښه نه کړي.

نو رسول الله ﷺ ږغ وکړ: پورته شه یا حمزه ابن المطلب رضي الله عنه پورته شه یا علي ابن ابي طالب رضي الله عنه پورته شه یا عبیده ابن الحارث رضي الله عنه:•
درې واړه لکه شاهینان له صفونو را ووتل خپلې تورې یې وځلولې او میدان ته پیاده ور داخل شول.

- ◆حمزه ابن المطلب رضي الله عنه د شیبه ابن ربیعه مخ ته ودریده.
- ◆علي بن ابي طالب رضي الله عنه د(عتبه بن ربیعه) مخې ته ودریده.
- ◆عبیده ابن الحارث رضي الله عنه د (ولید بن عتبه) مخې ته ودریده.

هغوئ درې واړو، چې په آسونو سپاره وو، ورته وویل: څرنګه مقابله کول غواړئ؟ ایا چې مونږ په آسونو او تاسو پیاده که در کښته شو؟ دوئ ورته وویل: مونږ ته فرق نشته چې څنګه تاسو غواړئ مونږ تیار یو، نو هغوئ درې واړه له آسونو را کښته شول.

(شیبه) او (حمزه رضي الله عنه) ته (عتبه) او (علي رضي الله عنه) ته او (ولید)او (عبیده رضي الله عنه) ته وویل: چې اول وار تاسو وکړئ چې بیا مو په زړه کې ارمان پاتې نه شي.

دوئ درې واړو ورته وویل: زمونږ د شهادت څخه اوچت بل ارمان نشته تاسو خپل وار کوئ،

• کتاب المغازي باب غزوة غزوة البدر

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوئ درې واړو په يو وار حمله وکړه او دوئ ورته خپل د ځرمنې ډالونه مخې ته کړل او حمزه رضي الله عنه په يو شرق کې(د شيبه بن ربيعه) څخه سر غوڅ کړ بل طرف ته نوی ځوان علي رضي الله عنه هم د (عتبه بن ربيعه) نه په اول وار سر غورځولی ؤ.

رسول الله ﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم به همدا شعار بدرگه کول چې:
(اَحَد اَحَد اَحَد اَحَد) کله چې رسول الله ﷺ وليدل چې دواړو د مغروره پهلوانانو سرونه غوڅ کړل نو رغ يې وکړ: ووهی د الله ﷻ او رسول الله ﷺ زمريانو ،
ووهی د الله ﷻ او رسول الله ﷺ زمريانو.
خو بل خوا (وليد بن عتبه) او عبيده رضي الله عنه دواړه داسې يو بل سر ښخ وو ، چې دواړه ښه کارې زخميان وه نو حمزه رضي الله عنه او علي رضي الله عنه دواړه لکه بازان هغوئ ته ور ورسيدل او دواړو په يو خرپ د (وليد) کار ور ختم کړ او عبيده رضي الله عنه يې په اوږو را پورته کړ او مسلمانانو ته يې راورسولو.

دې وخت کې اباجهل د نورې مقابلې له پاره کسان لټول چې ځوک زړه ښه کړي او ميدان ته ووځي.

⬅ بل خوا د عبد الرحمن ابن عوف رضي الله عنه نه روايت دی: چې دوه هلکان چې يو يې زما ښي طرف ته ودريد ، زه يې و ته مبلم چې کاکا دغه ابوجهل کوم يو دی؟ نو ما ورته وويل: وراره ولې څه يې کوې؟ هغه راته وويل: هغه زمونږ رسول الله ﷺ ته ښکنځل کړي که ومې ليد نو يا يې وژنم يا به ما ووژني. بيا عبد الرحمن ابن عوف رضي الله عنه فرمايي: بيا چپ طرف ته بل هلک همداسې وته مبلم او همدا خبره يې وکړه نو دې وخت کې اباجهل د صفونو نه لږرا وتی وو ، نو ما دوئ دواړو ته وويل: چې هغه غټ مضبوط سړی چې ښکاري دا ابوجهل دی ! نو دواړو لکه بازان ور منډه کړه کله چې ور ورسيدل او مخامخ ورته ودريدل ابوجهل تري وپوښتل: چې ما شومانو څنگه راغلاست؟ دوئ ورته وويل: تا زمونږ پيغمبر ﷺ ته ښکنځل کړي دي ستا وژلو ته راغلي يؤ، نو ابوجهل له غروره او کبر نه په خندا شو چې ښه تاسو ما وژنی؟ هغوئ چې د يو نوم عوف رضي الله عنه بل معوذ رضي الله عنه، او بل روايت کې معاذ رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه د غفرا رضي الله عنها زامن وو دا يې د مور نوم دی ورته وويل: هو او سمدستي يې حمله ور باندې وکړه او په يو يو وار يې له آس نه را وغورځولو او سر يې ترې غوڅ کړ، دې وخت کې کافرانو يو ځل په شريکه په مسلمانانو يرغل وکړ چې (علي رضي الله عنه)، (حمزه رضي الله عنه)، (ابوبکر رضي الله عنه) او (عمر رضي الله عنه) او نور صحابه کرام رضي الله عنهم د کافرانو لښکر کې دننه شول او توري به يې داسې پرقيدلې لکه د اسمان برقونه.
علي رضي الله عنه او حمزه رضي الله عنه ته رسول الله ﷺ همدا اوازونه کول ووهئ زمريانو او همدا خبره به يې کوله
[سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ]

ژر دی چې د دوئ لښکر به ماتې خوري او جنگ ته به شا راواړيي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول يو بل سره لاس په لاس وه چې الله ﷻ د كافرانو ستر ګو كې مسلمانان زيات او د مسلمانانو ستر ګو كې كافران لږ ښكاره كړل او الله ﷻ يې كومك له پاره (3000) ملايكې را وليږلې چې بيا (5000) شوې.

مسلمانانو ته الله ﷻ فتح نصيب كړه او كافرانو څخه (70) مړه او (70) اسيران شول.
او د مسلمانانو له خوا نه (14) تنه شهيدان شول.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه

د بدر د غزا شهيدان څوک وو ؟
د بدر غزا اثرات په مسلمانانو.
د بدر غزا كې ملائكې له كومه راغلې وې؟
د بدر غزا كې د اسيرانو سره سلوک.
ايا اوسني مسلمانان چې جنګي اسيرانو سره كوم سلوک كوي دا د يو مسلمان په شان دي؟
د بدر غزا كې دا صحابه شهيدان شوي وو ؟

(1) عبيده بن الحارث رضي الله عنه
(2) عميربن ابي وقاص رضي الله عنه
(3) صفوان بن وهب رضي الله عنه
(4) عاقل بن بكيري رضي الله عنه
(5) ذوالشمالين بن عبدوعمر رضي الله عنه
(6) مهجع بن صالح رضي الله عنه

دا ټول مهاجرين وو.

(7) سعدبن خيثمه رضي الله عنه
(8) مبشربن عبدالمنذر رضي الله عنه
(9) يزيدبن الحارث رضي الله عنه
(10) عميربن الحمام رضي الله عنه
(11) رافع بن المعلي رضي الله عنه
(12) مسعود بن الحارث رضي الله عنه
(13) عوف رضي الله عنه
(14) الحارث رضي الله عنه

دا ټول انصار وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بـدر د غـزا اثـرات پـه مسـلمانانو دا وو، چـې مـورال يـې اوچـت شـو بـې حسـابه غنـايم پـه لاس ورغلـل او د ډير غربت نه خلاص شول.

راتلونکو نورو غزاګانو له پاره تربيه او ذهني طور تيار شول.

پـه کـافرانو يـې اثـر داؤ، چـې ټـول هغـه شکسـت نـه منـونکي پهلوانـان او مشـران يـې لـه لاسـه ورکـړل او د ميـدان نـه د تيښـتې شـرم ور پـه غـاړه شـو چـې بيـا بـه مکـه مکرمـه کـې ټيټـې سـترګې ګرځيـدل مـورال يـې بيخي له لاسه ورکړی وو، چې را تلونکو معرکو ته نه تياريدل،

د بـدر غـزا کـې ملائکـې لـه اسـمان څخـه را کښـته شـوی وې چـې د سـورت ال عمـران (123) او (125) آيـاتونو کـې ذکـر شـوی دی اګـر چـې ملائکـې مځکـه کـې هـم ډيـرې وې، خـو د بـدر د غـزا د اهميـت زيـاتوالي لـه وجـې [الله ﷻ] لـه اسـمانه نـازلې کړلـې چـې ډيـرو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم او مشـرکينو ليـدلې وې چې سپين لباس يې اغوستی وو، په سپينو آسونو سپرې وې.
د بـدر غـزا کـې چـې کـوم ځـای کـې مجاهـدينو صـفونه جـوړ کـړي وو هغـه ځـای پورتـه ؤ او مقابـل طـرف يـې ټيـټ ؤ نـو الله ﷻ بـاران وکـړ، دغـه مځکـه بانـدې چـې مسـلمانان وو، کلکـه شـوه چـې پښـې ور بانـدې ټينګـې کيـدای شـوې او مقابـل طـرف تـه اوبـه جمـع شـوې او ختـې يـا کيچـړې جـوړې شـوې وې، چـې کـافران به پکې ښويدل.
بلـه معجـزه دا وه چـې رسـول الله ﷺ لاسـو مبـارکو کـې شـګې را واخسـتې او د کـافرانو طـرف تـه يـې وشندلې چې د ټولو کافرانو سترګو ته الله ﷻ ورسولې او د هغوئ سترګې له شګو ډکې شوې.

(نوټ)
رسـول الله ﷺ (3) واري دښـمن طـرف تـه شـګې اچـولي دي، چـې عبـارت دي لـه (بـدر) (حنـين) او (احـد) کـې، بلـه معجـزه دا وه چـې الله ﷻ د مسـلمانانو پـه سـترګو کـې کـافران لـږ ښـکاره کـړل او همتونـه او مـورال يې اوچت شو.

او د کـافرانو پـه سـترګو کـې يـې مسـلمانان زيـات راتلـل او هغـوئ لـه ويـرې يـا بنـديان شـول او يـا وتښتيدل.

د بـدر غـزا کـې (70) تنـه اسـيران شـوي وو، چـې پـه هغـې کـې د رسـول الله ﷺ تـره (عبـاس رضـي الله عنـه) هـم پکـې وو، رسـول الله ﷺ د اسـيرانو پـه بـاره کـې صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم تـه وويـل: چـې عـلاج يـې وکـړئ، ښـه رويـه ورسـره وکـړئ، وهـل بـه نـه ورکـوئ، پـه هغـه رسـيو چـې بنـديان تـړئ سـخت يـې مـه تـړئ، چـې پښـو او لاسـونو تـه يـې تکليـف ونـه رسـيږي، د خـوراک څښـاک او دوا انتظـام يـې وکـړئ، ښـکنځل او پيغورونه ورته مه ورکوئ.

رسـول الله ﷺ تـه عبـد الله ابـن مسـعود رضـي الله عنـه د رسـول الله ﷺ تـره لاس تړلـی را وسـت او ورتـه يـې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

يارسول اللهﷺ دا ما اسير کړي دي رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: چې شه ستا سره ملائکو مرسته کړې ده نو عباس ورته وويل: رښتيا خبره ده مونږ په سپينو آسونو خلک وليدل چې مخونه يې پټ وو او جنګ يې کولو او ماته هم يو نفر راغی او راکش يې کړم او [عبدالله بن مسعود رضي الله عنه] ته يې په لاس ورکړم ،

په جنګ کې نيول شوو اسيرانو او د شک په بنياد نيول شوو سره چې دا او سني مسلمانان کوم سلوک کوي دا نه اسلامي دی، نه انساني دی او نه دوئ ته مسلمان ويلای شو ، د بنديانو سره ښه سلوک نه کول يو غير اسلامي او غير انساني کار دی چې د دنيا هيڅ مذهب کې نشته.

رسول اللهﷺ د بدر ميدان کې د کافرانو د تيښتې نه بعد درې شپې وکړې او د فتحې اوله ورځ باندې يې(زيد بن حارثه رضي الله عنه) او (عبدالله بن رواحه رضي الله عنه) دواړه مدينې منورې ته د فتحې د زيري ور کولو له پاره وليږل.

بيا رسول اللهﷺ امر وکړ: چې د قريشو وژل شوي کسان ټول يو ځای ته را ټول کړئ او هلته يو کوهي ؤ چې اوبه پکې نه وې هغوئ ټول وژل شوي کسان يې راړول او هغه کوهي کې يې واچول بيا رسول اللهﷺ ورغی او د کوهي په غاړه ودريد او د هر يو نوم به يې اخست چې ای عمرو بن هشام يعنې اباجهل يا عتبه يا شيبه يا وليد: ايا تاسو سره الله جل جلاله هغه معامله ونه کړه چې تاسو ته درواغ ښکاره کيدله؟

بيا يي وفرمايل:

ما سره خو الله جل جلاله خپله وعده پوره کړه.

⇦ اي زما قومه زه تاسو درواغجن کړم

⇦ پرديو رښتوني کړم:

⇦ تاسو له کوره وشړلم:

⇦ پرديو ځای را کړ:

⇦ تاسو وترټلم:

⇦ پرديو مينه راسره وکړه:

➥ دغه وخت کې [عمر رضي الله عنه] حيران حيران ورته کتل بيا يې ورته وويل: يارسول اللهﷺ ته خو داسې چاته لګيا يې چې هيڅ نه اوري، نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل:

قسم په هغه اللهﷻ چې زه يې را ليږلی يم اللهﷻ يې دوئ ته داسې ور اوروي چې ته يې هم دومره نه اورې.

بيا رسول اللهﷺ مدينې منورې ته راغې او صحابه کرامو رضي الله عنهم سره يې مشوره وکړه چې بنديانو سره څه وکړو ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل:
چې یارسول اللهﷺ دا ټول ستا قومیان دي معاف یې کړه یا ترې فدیه واخله او خوشې یې کړه.

عمر رضي الله عنه ورته وویل: ټول در سره تر اخري سلګۍ جنګیدلي دي ټول قتل کړه یا ماته امر وکړه چې سرونه ترې غوڅ کړم.

عبدالله بن رواحه رضي الله عنه ورته وویل: چې یارسول الله ﷺ ټول په اور وسوځوه.

نو رسول اللهﷺ د ابوبکر رضي الله عنه خبره خوښه کړه چې په فدیه یې خوشې کړي.

او بعضي یې په فدیه خوشې کول بعضو ضمانتونه ورکړل چې فدیه به راوړي.
چې الله ﷻ ایاتونه نازل کړل چې د عمر رضي الله عنه د سوچ تایید پکې شوی ؤ، نو رسول الله ﷺ هغه کسان چې نه مسلمانان کیدل او شدید کافران وو، لکه عقبة بن معیط هغه یې ووژل، او نورو نه یې فدیه واخسته او چا سره چې فدیه نه وه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ترې ضمانت واخست او خوشې یې کړل•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۰) برخه

او د خندق غزا کې بهادري.

د غزوة الاحزاب یا خندق د غزا اوسني حالت سره مشابهت.
د خندق غزا په (5) هجري (627)م کې پیښنه شوې ده.
کله چې د ابي سفیان رضي الله عنه بن حرب قافله د مسلمانانو نه بچ شوه او د بدر غزا کې اکثره لوی لوی کافران ووژل شول نو د ابوسفیان زړه کې د انتقام لمبې بلیدلې نو هغه د عربي جزیرې هغه ټولو قومونو ته وفدونه ولیږل: چې د مسلمانانو مخالف وو، چې هغوئ کې،

(1) عینه بن حصن فزاره مشر،
(2) حارث بن عوف د بني مرة مشر،
(3) مسعربن رخیلة د بني الاشجع مشر،
(4) طلیحة الاسدي د بني اسد مشر،
(5) سفیان بن عبد شمس د بني سلیم مشر،

← ابو سفیان ته بیرته خپل وفدونه راغلل چې هر قوم ورته د پوره ملاتړ وعدې ورکړي.
بل خوا بنو قریضه چې د مسلمانانو سره متعهد وه په خپل وعده ماته کړه او پټ یې مکې ته وفد ولیږه، چې مونږ د مسلمانانو په ضد له تاسو سره یؤ.

• کتاب البدایة والنهایة مع نهایة البدایة فی الغزواة علی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـل خـوا رسـول الله ﷺ بنـي قريضـه تـه پـه دې خـاطر ولاړ، چـې د دوئ سـره بنـو قريضـه متعهـد ؤ او د عهـد مطـابق کـه کـوم مسـلمان د دوئ نـه څـوک خطـاپې کـې ووژنـي نـو ديـت بـه ادا کـوي او يـو صـحابي رضـي الله عنـه د دوئ دوه تنـه وژلـي وو. نـو کلـه چـې رسـول الله ﷺ دوئ تـه ورغـی دوئ ډيـر د خوشـحالئ اظهـار وکـړ، خـو زړونـو کـې يـې منافقـت ؤ ځکـه چـې يهـود ټـول د منافقـت څخـه ډک دي نـو دوئ رسـول الله ﷺ د يـوې لـوې قلعـه خواتـه کښـيناوه او څـو تکـره ځوانـانو تـه يـې وويـل: چـې تاسـو لـه پاسـه يـوه غټـه تيـږه وربانـدې را وغوځوئ.

خو الله ﷻ [رسول الله ﷺ] ته وحې راوليږله او د دوئ په بد نيتئ يې خبر کړ.
نـو رسـول الله ﷺ لـه هغـه ځايـه پاڅيـد او بيرتـه مـدينې منـورې تـه را سـتون شـو او د مـدينې منـورې نـه يـې د بنـو قريضـه يـو مسـلمان صـحابي [مسـلمه رضـي الله عنـه] ور وليـږه، چـې تاسـو وعـده خلافـي وکـړه او تاسو بايد د وعدې سره سم دغه علاقې څخه ووځئ او (10) ورځې وخت يې ورکړ.

خـو د مـدينې منـورې نـه د منـافقينو مشـر (عبـد الله بـن ابـی ابـن سـلول) جـواب ور وليـږ، چـې زه بـه د بنـي نظيـر (2000) تنـه درکـړم او تاسـو ونـه وځـئ، زه مـو ملگـری يـم او چـې کلـه دغـه لـس ورځـې ختميـدو تـه نـژدې شـوې هغـوئ مسـلمانانو تـه جـواب راوليـږه: چـې لاس مـو خـلاص چـې څـه کـولای شـئ ويـې کـړئ مـونږ له دې ځايه نه وځو.

نـو رسـول الله ﷺ (200) مجاهـدينو سـره ورغـی او دوئ چـې مضـبوطې قلعـه گـانې لرلـې هغـې تـه وختـل او لـه هغـه ځايـه بـه يـې مسـلمانان پـه کـاڼو او غشـو ويشـتل او رسـول الله ﷺ خپلـو صـحابه کرامـو رضـي الله عنهم ته وويل: تاسو نژدې مه ورځۍ چې د دوئ غشي درته نه رسيږي فقط دوئ محاصره کړئ.

بنـي قريضـه پـه تمـه ؤ چـې ابـي ابـن سـلول بـه پـه مسـلمانانو د شـا لخـوا نـه حملـه وکـړي خـو منـافق خـو هميشـه دروا غجـن وي د هغـه څـه معلومـات ونـه شـو د دوئ ځـاروي وږي شـول خپلـه هـم تنـگ شـول او دوئ لـوی لوی د قجورو باغونه لرل چې دې باغونو بعضې ځايونو کې د مسلمانانو د حملې مخه نيوله.
نـو الله ﷻ سـورت حشـر نـازل کـړ د هغـه خطرنـاکو ځـايونو نـه د قجـورو ليـرې کولـو اجـازه پکـې وه نـو رسـول الله ﷺ د قجورو د لارې څخه د ليرې کولو او غوڅولو امر وکړ.

دغـې محاصـرې (15) ورځـې دوام وکـړ اخـر هغـوئ لـه قلعـه گـانو را کښـته شـول او د سـر د امـن او وتلـو غوښـتنه يـې وکـړه: نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وويـل: وسـله بـه نـه وړئ نـور هـر څـه وړلای شـئ او هـر چـا تـه اجـازه ده چې يو اوښ بار سامان يوسي.

يهـود چـې دنيـا پـه سـر تـر ټولـو بيغيرتـه او ذليـل قـوم دی اول يـې دروازې، کړکـۍ او چتونـه وران کـړل هغـې تـه يـې اورونـه واچـول، چـې مسـلمانان ترينـه گټـه وانخلـي لکـه او سـنۍ امريکـا او نـاټو چـې يـې کـوي او د تللـو پـه وخـت کـې هـر څـه پـه بمونـو الـوزوي، نـو هغـوئ هـم هـيڅ پريښـول او ټـول مالونـه يـې بـار کـړل. يـو تـن چـې د غـوايي څـرمن يـې د سـرو او سـپينو زرو ډکـه کـړې وه د وتلـو پـه وخـت کـې وويـل: افسـوس چـې قجورې را څخه پاتې شوې چې دې ونو ته مو هم اور اچولی وای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ذليل قوم چې جلا وطن شول دوئ هم د مکې مشرکينو ته د کومک کولو وعده وکړه.
دې وخت کې ابو سفيان د ټولو قبايلو څخه لس زره (10000) تنه هغه ځوانان را ټول کړي وو، چې په پهلوانۍ، نيزه بازۍ، آس ځغلولو او جنګ کې اول نمبر وو.
خو رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم هم غافله نه وه هغوئ ته به وخت په وخت د کافرانو د حرکاتو معلومات راتلل، نو رسول الله ﷺ صحابه کرام را وغوښتل چې د ټولې عربي جزيرې کفار را جمع شوي او غواړي مدينه منوره باندې يرغل وکړي نو څه کول پکار دي؟

هر چا خپله مشوره ورکوله خو سلمان الفارسي رضي الله عنه چې له اصل د ايران ؤ وويل: يارسول الله ﷺ مونږ به چې داسې حالت سره مخ شولو نو خندقونه به مو ايستل چې په آسونو د سپورو مخه ونيول شي نوره مقابله آسانه ده نو ته اجازه راکړه چې زه د خندق له پاره ځای غوره کړم!

نو رسول الله ﷺ په آس سپور شو او دواړه د مدينې شمال طرف ته ولاړل، سلمان الفارسي رضي الله عنه وفرمايل:
يارسول الله ﷺ د مدينې درې خواؤ ته کورونه دي دښمن نه شي راتللای فقط د شمال طرف ته چې د سلع غر دی ميدان خالي دی او دښمن ته د راتللو خطر شته نو مونږ به د سلع غر شاته پرېږدو چې زمونږ شاته غر وي نو مظبوط به يؤ او مخې ته به خندق وباسو چې که دښمن د شپې ناڅاپي راشي نو دوئ به په آسونو را ځغلي او خندق ته به غورځيږي د صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه مشوره زياته خوښه شوه او هغوئ وويل: سلمان الفارسي رضي الله عنه، زمونږ څخه دی يعنې داسې نه دی چې د فارس دی بلکې زمونږ غوښې او وينه دی، نو د رسول الله ﷺ دغه خبره خوښه شوه ويې ويل: سلمان الفارسي رضي الله عنه د اهل بيتو څخه دی.
نو رسول الله ﷺ ژر امر وکړ، چې اندازه معلومه کړئ چې څومره متره خندق پکار دی اندازه يې معلومه کړه او هرو (10) تنو باندې (40) ګزه اوږدوالی او (10) ګزه ژور والی ورسيدل او دغه وخت کې زياته لوږه او غريبې هم وه، خو صحابه کرامو به په ايمانداری خندق ايستل شروع کړل او د ورځې به يې کار کول او د شپې به کورونو ته تلل که چاته به د ورځې هم ضرورت پيښ شو اجازه به يې اخستله او رسول الله ﷺ ته وحې نازله شوه: چې که څوک اجازه واخلي او رښتيا ورته ضروري کار وي اجازه ورکوه تا ته اختيار دی.

او عبادة ابن بشر رضي الله عنه د رسول الله ﷺ په ساتنه او حفاظت مامور ؤ چې د رسول الله ﷺ سره به ؤ.
دغه صحابي رضي الله عنه فرمايي:
← چې [طلحة رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته خپله خيټه مبارکه ښکاره کړه چې تيږه يې ور باندې تړلې وه دا د دې له پاره چې په خيټه وزن وي نو د ټيټيدلو په وخت به ورته تکليف نه وي او له څو څو ورځو صحابه کرامو د خوراک له پاره هيڅ نه لرل.•
نو رسول الله ﷺ هم ورته خپله مبارکه خيټه ښکاره کړه چې دوه کاڼي يې ور باندې تړلي وي.

• کتابونه حکاية الصحابه کتاب المغازي، حلية الاولياء، البداية والنهاية

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د بهادرۍ او رسول الله ﷺ معجزاتو بيان په راتلونکو نشراتو کې مه هيروئ

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه.

د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله ﷺ معجزات او عبدالله ابن ابي ابن السلول ريس المنافيق يا کفري خياط رول.

کله چې رسول الله ﷺ د اصحابو کرامو سره د خندق کيندل شروع کړ، نو درې ورځې د خوراک له پاره هيڅ نه وو، چې ټولو صحابه کرامو رضي الله عنهم خوړلی وای. نو د جابربن عبد الله رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ ته يوه سخته غټه تيږه مخې ته راغله خپل ټول طاقت مو په ټولو استعمال کړ، خو چا ماته نه کړه نو زه رسول الله ﷺ ته ورغلم او ورته مې ويل: يارسول الله ﷺ دلته ډيره لويه تيږه (ډبره) راوتلې ده او مونږ يې نه شو ماتولای او وږي هم يو، طاقت مو هم نه شته او خپله خيټه مې ورته ښکاره کړه چې تيږه مې ور پورې تړلې وه نو رسول الله ﷺ هم خپله خيټه مبارکه ښکاره کړه چې دوه تيږې يې ور باندې تړلې وې.

نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې زه خندق ته کښته کيږم او خندق ته ور کښته شو او پلک يا ماتوړ يې په خپلو مبارکو لاسونو کې واخست کله چې يې اول وار ورکړ نو له هغه تيږې د اور بڅرکي شام طرف ته ولاړه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) د الله ﷻ په مرسته به شام فتح شي بيا يې بل وار پرې وکړ او بيا ترې بڅرکي د يمن طرف ته ولاړل او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) قسم دی چې زه اوس د صنعاء د ښار دروازه ګورم هغه به هم فتح شي، بيا رسول الله ﷺ دريم وار پرې وکړ او بيا ترې د اور بڅرکي فارس او کسری طرف ته ولاړل او تيږه ميده ميده شوه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) زه اوس د کسری سپيني ماڼۍ ګورم چې (الله ﷻ) به هغه فتح کړي.

نو د خياطانو مشر ريس المنافقين عبد الله بن ابي ابن سلول وخندل چې ده ته ګوره مونږ له کورونو ميتيازو ته نه شو تللای او رسول الله ﷺ راته د يمن، شام او کسری د فتحې خبرې کوي مونږ له لوږې مرو او کافران را روان دي چې څه حالت به را باندې راځي او رسول الله ﷺ راته زيری را کوي.

نوټ:

او سنيو ختونو کې هم همداسې پيغورنه ور کول کيږي او د (الله ﷻ) په نصرت يې عقيده نه وي اوس د (الله ﷻ) نصرت پخپله ګوري خو بيا هم ګونګيان دي.

نو (جابر ابن عبد الله رضي الله عنه) فرمايي: کله چې ما د رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه دوه تيږې وليدلې نو رسول الله ﷺ ته مې وويل: که اجازه وي کور ته به د لږ وخت له پاره ولاړ شم نو رسول الله ﷺ اجازه را کړه او زه کور ته ولاړم او خپلې بي بي ته مې وويل: کور کې د خوراک له پاره څه نشته؟

چې رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه کاڼي تړلي دي، نو هغې راته وويل: يو وړه سيرلکۍ او لږې وربشې شته نو (جابر ابن عبد الله رضي الله عنه) فرمايي: ما ورته وويل: زه به سيرلکۍ حلاله کړم او ته وربشې اوړه کړه چې رسول الله ﷺ ته دعوت ورکړو، نو ما سيرلکۍ حلاله کړه او هغه وربشې ژر ژر اوړه کړې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـي بـي مـې اوړه خميـره کـړه او مـا غوښـه کټـوۍ کـې پـه اور کېښـودله او ولاړم چـې هغـوئ تـه دعـوت ور کـړم نـو زه ولاړم او رسـول اللهﷺ تـه مـې غلـي غونـدې غـوږ کـې وويـل: لـږ خـوراک مـې تيـار کـړی دی يـوه سيرلکۍ او لږ د اوربشو ډوډۍ ده ته مهرباني وکړه يو دوه کسانو سره زما کور ته تشريف راوړئ،

نـو رسـول الله ﷺ راتـه وفرمايـل: تـه ولاړ شـه او بـي بـي تـه دې ووايـه: کلـه چـې غوښـه پخـه شـي نـو سـر پـرې کنبـيږده تـر څـو زه نـه يـم درغلـی سـر تـرې مـه پورتـه کـوه او ډوډۍ چـې پخـه کـړي نـو دسـترخوان کـې دې پټـه کړي تر څو زه درشم.

بيـا رسـول اللهﷺ غـږ وکـړی ای د خنـدق مجاهـدينو (جـابر بـن عبـد الله رضـي الله عنـه) دعـوت کـړی دی ټـول تيار شئ چې ورشوو:

نـو (جـابر بـن عبـد الله رضـي الله عنـه) فرمـايي: چـې زه پـه منـډه کـور تـه ولاړم او بـي بـي تـه مـې وويـل: لکـه چـې په شرمو وشرميدو هغې راته وويل: ولې خير خو دی ولې وارخطا يې؟

نـو مـا ورتـه وويـل: چـې مـا رسـول الله ﷺ تـه پـټ غـوږ کـې وويـل: چـې يـو دوه تنـه راولـه خـو هغـه ټـول د خنـدق والا تـه اعـلان وکـړ. نـو [جـابر ابـن عبـد الله رضـي الله عنـه] فرمـايي: چـې بـي بـي مـې را څخـه پوښـتنه وکـړه رسـول الله ﷺ خـو تاتـه څـه ونـه ويـل؟ نـو مـا ورتـه وويـل: چـې د کټـوۍ د سـر او ډوډۍ پټولـو يـې راتـه وويـل: نـو هغـې وويـل: چـې بيـا د خفګـان خبـره نشـته الله ﷻ او رسـول الله ﷺ پـوهيږي نـو دې وخـت کـې رسـول الله ﷺ تقريبـا (1000) زرو تنـو سـره راغـی او خپـل لعـاب يعنـې لاړې مبـارک يـې اوړو کـې واچـولې او کټـوې کـې هـم واچـولې بيـا يـې وفرمايـل: يـوه ښـځه بلـه هـم را وغـواړی چـې ډوډئ پخولـو کـې مرسـته در سـره وکړي: چې مونږ هم همداسې وکړل.

نـو دواړو ښـځو بـه ډوډۍ پخـولې او دسـترخوان دننـه بـه يـې اچـولې او رسـول الله ﷺ بـه هغـه رايسـتلې او مـاتولې بـه يـې او د کټـوۍ نـه بـه يـې غوښـه او شـوروا وربانـدې اچولـه چـې دې تـه ثريـد وايـې او ماتـه بـه يـې را کولـه او مـا بـه ميلمنـو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم تـه وړلـه تـر هغـې چـې ټـول مـاړه شـول نـو هغـوئ بـه ويـل: بـس دی او مـا بـه ورتـه ويـل: ځانونـه ښـه مـاړه کـړئ تـر هغـې چـې ميلمنـو وويـل: نـور ځـای خيټـو کـې نشته بيا رسول اللهﷺ مونږ ته وويل: چې راځئ تاسو يې هم وخورئ او کورنو ته يې هديه هم وليږئ.

او مـونږ کورونـو کـې هـم تقسـيم کـړه او قسـم پـه (الله ﷻ) دی چـې همـاغسـې ډوډۍ او غوښـه پـوره معلوميدله.

دغـه احاديـث مسـلم او بخـاري شـريف مختلفـو طريقـو بانـدې نقـل کـړی دی چـې لـږ نـور تفصـيل هـم لـري خـو نتيجه يې همدا يوه ده•.

يـوه معجـزه د کـانې يـا تيـږې ماتيـدل او د فتحـو زيـری بلـه معجـزه زرو تنـو تـه لـږ شـانته ډوډۍ او غوښـه پوره کيدل او بله معجزه د علي رضي الله عنه د يو مشهور پهلوان سره.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• رواه البخاري و مسلم و ابن شيبة مثل ذالک وفي البداية جلد 4 صفحه 97، و رواه مسلم بوجه اخر ج2 ص 178

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۲) برخه.

(1) د کافرانو سره مرسته او په اصطلاح امنيتي تړون حکم.

(2) د رسول الله صلی الله عليه وسلم معجزه.

(3) د سيدنا علي رضي الله عنه د مشهور دېو صفته پهلوان سره مقابله تر اخره يې ولولئ.

کله چې مسلمانان ټول نارينه په سخت حالت کې د خندق کيندلو کې بوخت وو، نو د بني قريضه يهودو چې د مسلمانانو سره يې عهد يا امنيتي تړون ؤ چې که کافر په مسلمانانو حمله وکړي نو دوئ به د مسلمانانو ملاتړ کوي خو هغوئ پټ ابو سفيان او نورو مشرانو ته وفدونه وليږل چې مونږ تاسو سره يؤ او هغوئ سره يې امنيتي تړون وکړ.

نو رسول الله ﷺ چې په خندق بوخت ؤ د مدينې منورې ټولې ښځې او نارينه يې د خپلو بيبيانو په شمول د مشهور عربي شاعر (حسان بن ثابت رضي الله عنه) په کور کې جمع کړي وو او يواځې نارينه سپين ږيرې (حسان بن ثابت رضي الله عنه) يې ورسره پريښې ؤ.

نو د بنو قريضه جاسوسانو لکه زمونږ او سني جاسوسان فيصله وکړه چې يو څو کسان وليږئ، چې معلومات حاصل کړي چې کافران څنګه کولای شي په مسلمانانو حمله وکړي، نو يو تن يې د شپې هغه ځای ته وليږه، چې د مدينې منورې ښځې او ماشومان پکې وه چې ناخبرئ کې يې په دغه ځای حمله وکړي او مسلمانانو ته بې عزتي او شرم ور واړوي هغه يهودي راغی او د (حسان بن ثابت رضي الله عنه) د کور نه ګير چاپير تاويده او په ديوال يې سر ښکاره کاوه چې يوې مشهورې مجاهدې چې په ډيرو غزاګانو کې يې شرکت کړی ؤ (صفية بنت عبد المطلب رضي الله عنها) چې د رسول الله ﷺ ترور وه وليد، هغې (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته وويل: پورته شه او يو تن په ديوال سر را ښکاره کوي ويې وهه هغه ورته وويل: چې تاته خو معلومه ده چې زه سپين ږيری يم او د مقابلې نه يم، نو د رسول الله ﷺ ترور (صفية بنت المطلب رضي الله عنها) د خيمې ستن را وويستله او غلې غلې دباندې ووتله او ناڅاپه يې هغه جاسوس پرله پسې څلور ګذاره په سر ووهه او مړ يې کړ او بيرته هغه کور ته دننه شوه (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته يې وويل: اوس خو ولاړ شه وسله او نور سامان خو ترينه راوړه که زه ښځه او هغه نارينه نه وای ما به تري ټول هر څه راوړي وای خو ماته د هغه په بدن لاس لګول رواء نه دي بيا (حسان بن ثابت رضي الله عنه) تري نه سامان راوړ هلته نورو ناستو جاسوسانو چې وليدل چې چا يې ملګری ووژلو هغوئ پوه شول چې دلته څوک ځوانان شته چې د دوئ ساتنه کوي چې په دې طريقه مسلمان زنانه او ښځې د کافرانو د شر نه بچ شوې بيا چې رسول الله ﷺ د خپلې ترور په بهادرئ خبر شو نو په خندا شو او د خندق د غزا په اخر کې يې د غنيمت پوره برخه ورکړه.

نو دا دليل هغه چا د وژلو د جواز له پاره بس دی چې کافرانو سره يې د مسلمان وژلو امنيتي تړون لاس ليک کړی.

(2) جزء

د (مبشر ابن سعد رضي الله عنه) نه روايت دی: چې د (سعد رضي الله عنه) بې بې خپلې وړې لور ته لږ قجورې ورکړې چې دا د ټيکري پيڅکه کې پټې پلار ته او ماما (عبد الله بن رواحة رضي الله عنه) ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسَه چې له څو ورځو نهار دي نو هغې ماشومې قجورې يعنې خرما را روانې کړې وې چې رسول الله ﷺ وليدله نو پوښتنه يې تري نه وکړه: لورې چيرې روانه يې؟ هغې ورته وويل: مور مې لږې قجورې را کړې چې پلار او ماما ته يې يوسم.

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: دلته راشه: هغه راغله او رسول الله ﷺ قجورې يا خرما لاسونو کې وا چولې او د برکت دعا يې وکړه بيا يې د ټيکري پيځکه کې پټې کړې او مجاهدينو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته يې وويل: راشئ قجورې يا خرما وخورئ: هغوئ وار په وار راتلل او قجورې يا خرما به يې خوړلې تر هغې چې ټول ماړه شول او رسول الله ﷺ پخپله هم وخوړلې خو قجورې هماغسې پوره وې، بيا يې ماشومې ته وويل: خپلې قجورې يا خرما دې بيرته يوسه.

کله چې ابو سفيان د خپل (10000) لښکر سره مدينې ته را ورسيدل نو خندق يې وليد او د مسلمانانو دغه نوی تاکتيک ته زيات حيران شو،

رسول الله ﷺ د خندق ټولو برخو کې د مجاهدينو ټولې مقرر کړې وو، چې هر ځای کې به کافرانو کوښښ کولو، چې داخل شي نو صحابه کرامو رضي الله عنهم به وربانديې د غشو باران جوړ کړ، نو اخر يې فيصله وکړه چې فقط محاصرې ته دوام ورکړي چې مسلمانان تنګ شي او بهر را ووځي بل خوا يې [عکرمه رضي الله عنه بن ابی جهل] چې لا مسلمان شوی نه وو شا او خوا قبايلو ته وليږو، چې مشوره وکړي چې څنګه به وکولای شي مدينې ته داخل شي خو کومه تنيجه يې ور نه کړه، دې وخت کې يو تن له يو ځايه غوښتل چې را پورې وځي او له ډير ليرې ځايه يې آس راوځغلو، چې ټوپ وا چوي خو هغه بل خوا د خندق ديوال سره ټکر شو لاندې پريوت چې علي رضي الله عنه له پاسه پرې ور ټوپ کړل تر څو چې هغه پورته کيده نو سر يې ور څخه غوڅ کړې ؤ کله چې دا کار هم ناکام شو نو يو د يو صفته پهلوان چې په ټوله عربي جزيره کې يې څوک د مقابلې نه ؤ.

رسول الله ﷺ ته رغ را وکړ، چې شته څوک چې زه يې جنت ته وليږم؟ تاسو خو وايأست چې که مونږ مړه شو جنت ته به ځو او که کافر مو مړ کړ دوږخ ته به ځي نو شته څوک چې زه يې جنت ته وليږم؟ شته څوک غيرتي چې را ميدان ته شي؟

نو علي رضي الله عنه پورته شو ويې ويل: يارسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه زه ورځم نو رسول الله ﷺ ورته وويل: ته کښينه دا د فيل په شان وجود لري او نوم يې (عمرو بن عبدودْ) دی د ده توري ته تر اوسه څوک نه دي ټينګ شوي مشهورې فولادي زغرې لري.

نو علي رضي الله عنه کښيناست هغه پهلوان بيا هماغه خبرې د پيغور په طور تکرار کړې نو علي رضي الله عنه بيا پورته شو ويې ويل: يارسول الله ﷺ زه ورځم ماته اجازه وکړه:

نو رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: (عمرو بن عبدودّ) دی او ته تنکی ځوان يې ته يې د مقابلې نه يې کښينه.

هغه پهلوان بيا دريم وار د پيغور په طور چلنج ورکړ، چې ای غيرتيانو ولې نه راځئ؟

ولې جنت ته نه ځئ راشئ ای ډارنو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو علي رضي الله عنه بيا پورته شو ويې ويل: زه ورځم ماته اجازه وکړه.
نو رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: عمر بن عبدود دې کښېنه ته مه ورځه. نو علي رضي الله عنه وويل: زه يې پيژنم چې څوک دی خو ته اجازه وکړه.
نو رسول الله ﷺ ورته اجازه ورکړله او له خندق ور پورې وت هغه چې وليد ويې ويل: څوک يې؟

نو علي رضي الله عنه ورته وويل: [علي يم] هغه ورته وويل: کوم يو د عبدمناف يعني ابو طالب زوی؟
علي رضي الله عنه ورته وويل: هو نو هغه ورته وويل: وراره ته لا ماشوم يې ولاړ شه ترونه دې راوليږه ته زما د مقابلې نه يې او زه نه غواړم د ماشومانو وينې تويې کړم او تا ووژنم.
نو علي رضي الله عنه ورته وويل: خو زه غواړم ستا وينې تويې کړم ماته ستا وينه تويول خوند را کوي.

نو عمرو بن عبدود پهلوان له ډيرې غوصې له آس را کښته شو او علي رضي الله عنه باندې يې د توري سخت ګذار وکړ او علي رضي الله عنه ورته د څرمنې جوړ شوی ډال مخې ته کړ خو ګذار دومره سخت ؤ چې ډال يې غوڅ کړ او د علي رضي الله عنه سر مبارک زخمي شو.
خو علي رضي الله عنه هم ور باندې په يو شړق کې داسې وار وکړ، چې د هغه پښه يې د ځنګون څخه لوړه ورڅخه وغورځوله او هغه داسې پريوت لکه د قجورې تنه او ټول عورت يې ښکاره شو نو هغه چغې کړې چې يا علي (رضي الله عنه) د الله ﷻ په خاطر او خپلې تربور ولۍ په خاطر نور مې بې عزته مه کړه کړې او غورځيدلو سره يې په شګلينه مځکه داسې دوړې پورته شوې چې ابو سفيان (10000) لښکر ټولو وليد. دې وخت کې رسول الله ﷺ اواز وکړ، چې (الله اکبر) او صحابه کرامو رضي الله عنهم هم د (الله اکبر) چغې کړې نو علي رضي الله عنه ته چې هغه د تربور ولۍ او الله ﷻ قسم ور واچولو نو نور يې پرېښود او بيرته راغی او هغه هم هلته سلګۍ وهلې نو رسول الله ﷺ ور پورته شو په تندي يې ښکل کړ او ورته ويې ويل: چې افرين زمريه.

دې وخت کې عمر رضي الله عنه ورته وويل: چې زغرې او توره خو به دې ترې راوړې وای د هغه توره او زغرې ډيرې مشهورې دي نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې وليد ټول عورت يې ښکاره شو او ماته يې قسم هم را واچولو، نو ماته حياء راغله چې خپل تربور بې عزته کړم نو ځکه مې پرېښود.

بيا دغه غزوة بې له کومې مقابلې الله ﷻ ختمه کړه چې داسې باد پرې راوليږيده، چې خيمې او هر څه يې باد يووړل فقط (9) تنه مسلمانان شهيدان (4) تنه سرکرده کافران مړه شول•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• کتاب البدايه والنهايه لحافظ ابن کثير، سيرت ابن هشام باب غزوة خندق جلد 4

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه

غزوه احدکې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت.

کله چې د مکې قريشو د بدر غزا کې (70) تنه سرکرده مشران له لاسه ورکړل او (70) يې اسيران شول نو ابو سفيان رضي الله عنه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې لا مسلمانان شوي نه وو، په مدينه حمله وکړه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې پلار يې مړ شوی ؤ هغه تجارتي قافله کې چې ابو سفيان بن حرب بچ کړې وه ټول مال د قبايلو په هغه خلکو وويشلو، چې د مسلمانانو په ضد ور سره ودريږي، نو دوئ (10000) کسان برابر کړل او را روان شول.
خو رسول الله صلی الله عليه وسلم هم (1600) کسانو سره له مدينې منورې ور ووتل او د احد غر يې شاته پريښود، هلته يې (50) تنه تکړه غشي ويشتونکي کښينول او کله چې کفار راغلل نو دوئ له وړاندې ميدان کې صفونه جوړ کړي وو.

هغه وخت کې به جنګونه منظم وو او خپل سري کارونه به چا نه کول نو اول به تکړه او بهادر پهلوان ميدان ته را ووتل او مقابل طرف ته به هم يو تن ور سره مقابله وکړه چې هر څوک به کامياب شول، نو د هغوئ مورال به اوچت شو او د کاميابۍ چانس به ورته زيات شو خو احد کې کافرانو چې زړونو يې د بدر بنديانو او مړه شوي کسانو سوځولې وه يو دم يرغل وکړ، خو تر ټولو اول علي رضي الله عنه او سهل ابن حنيف رضي الله عنه، ابن الصمه رضي الله عنه، ابو دجانه سماک ابن خرشه رضي الله عنه او حمزه بن المطلب رضي الله عنه ور مخته شول.

چې هر طرف ته به يې مخه کړه نو کافران به يې لکه فصل چې ريبې داسې غور ځول چې اخير کافرانو شکست وخوړ او ډير مالونه او وسلې يې پريښودلی، خو بل خوا هغه (50) تنه چې د اُحُدْ غره باندې وو، او رسول اللهﷺ ورته ويلې وو، چې هيڅ صورت کې به خپلې مور چې نه پريږدي له هغوئ (40) کسان په دې نيت چې کافران وتښتيدل او غنيمتونه تري پاتې شول له اُحُدْ را کښته شول او فقط لس تنه پاته شول هغوی نا فرماني ونه کړه نو د خالد بن وليد په مشری کافرانو د شاله خوانه ور باندې حمله وکړه او دغه (10) تنو يې سخته مقابله وکړه خو اخر شهيدان شول فقط يو تن چې وسله ورسره خلاصه شوې وه ژوندی يې ونيولو، چې بيا يې وروسته شهيد کړ، نو د دې (40) کسانو د مورچو پريښودلو له وجې د مسلمانانو کاميابي په شکست بدله شوه او د رسول اللهﷺ غاښ مبارک هم شهيد شو او د شهادت درواغجن خبر يې هم خپور شو او حمزه بن عبد المطلب رضي الله عنه هم شهيد شو.

خو بيا هم مسلمانانو وکولای شوه چې کافران له هغه ځايه وشړي.

رسول اللهﷺ چې په خپل تره ډير خپه ؤ نو علي رضي الله عنه بي بي فاطمې رضي الله عنها ته راغی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اشعار يې وويل:

أفَاطِمُ أهَاكِ السّيفَ غَيْرَذَمِيْمٍ

فَلسْتُ بِرَعْدِ يَدٍ وّلاَ بِلَئِيْمٍ

لَعَمْرِىْ لقَدْاَبْليْتُ فِىْ نَصرِاَحْمَدٍ

وَمَرْضَاةِ رَبٍّ بِالْعِبَادِ عَلِيْمٍ

ترجمه-

يا فاطمې رضي الله عنها دا توره واخله دغه توره کې هيڅ عيب نشته،
نه زه کله ډار شوی يم او نه مې له ويرې لاسونه رپيدلي دي
زما دې قسم وي چې د رسول اللهﷺ د نصرت له پاره ښه په ايمانداري جنګيدلی يم.
او د (اللهﷻ) رضامندئ له پاره مې هره قرباني کړې او په دې اللهﷻ ښه پوهيږي.

⬅ نو رسول اللهﷺ (علي رضي الله عنه) ته وفرمايل: چې تا ښه په بهادرۍ جهاد وکړ، نو سهل بن حنيف رضي الله عنه او ابن الصمة رضي الله عنه، سماک ابن خرشة رضي الله عنه هم ښه ايمانداري او بهادري کړې ده.

که ته وايې چې ما ډير کافران مردار کړي نو هغوئ هم له تا څخه کم نه وو، نو دغه وخت کې جبرايل (ع) راغې او وې فرمايل: يا رسول اللهﷺ اوس د غمرازئ وخت دی چې تاسو شهيدان ورکړي دي يعنې د علي رضي الله عنه دغه اشعار د غرور نه دي نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: يا جبرايل (ع) علي رضي الله عنه ته زما مطلب دا دی: چې مغروره نه شي چې ټول جهاد به يې ضايع شي بيا يې وفرمايل: علي رضي الله عنه زما څخه دی يعنې زما تن او وجود دی او زه د علي رضي الله عنه څخه يم نو جبرايل (ع) وفرمايل: زه ستاسو دواړو څخه يم•.

ماشاء الله څومره لوی فضيلت چې علي رضي الله عنه ته اللهﷻ په نصيب کړی دی چې هم د رسول اللهﷺ تن وجود شو او هم د جبرايل (ع)

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• کنزالعمال ج 4 ص 387، اخرجه البزاز قال الهيثمي ج 6 ص 122، وفيه معلي بن عبد الرحمن ضعيف وقال ابن عدي لابأس به.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه.

د خيبر غزا.

د خيبر د غزا خصوصيات.

د استشهاد او انتحار فرق.

د خرو د غوښو د حرمت دلايل،

د رسول اللهﷺ دوې معجزې.

د سيدنا علي رضي الله عنه کرامت او نور جالب معلومات.

غزوهٔ خيبر اوله برخه.

غزوة خيبر 624 م 7هجري د حديبې د صلحې لږ وخت وروسته واقع شوې ده،

کله چې مسلمانانو د حديبې صلح وکړه نو رسول اللهﷺ صحابه کرامو ته وفرمايل: چې اوس مونږ د مکې د مشرکينو د خطر څخه په امن شولو نو اوس بايد د دنيا تر ټولو رذيلو خلکو يعنې يهوديانو غم وکړو.

رسول الله ﷺ وفرمايل: چې د خيبر غزا ته به فقط هغه څوک ځي چې د بيعت الرضوان يعنې صلح حديبه کې موجود وو.

نو په دې طريقه د منافقينو د تللو لاره بنده شوه، نو صحابه کرام رضي الله عنهم د خيبر طرف ته ولاړل او هلته ډيرې زياتې مضبوطې قلعه ګانې وې او ټول خيبر تک شين فصلونه او ميوه دارې ونې درلودې او به زياتې فراخه وې نو ځکه يې مسلمانانو ته فتح کول اسانه نه وو او له ډيرو قلعه ګانو څخه (8) قلعه ګانې چې (3) يو خوا ته او (5) بل خوا ته وې او احاديثو کې يې نومونه هم ذکر شوي دي، نو رسول اللهﷺ اولنۍ (3) قلعه ګانو سره (1600) مجاهدين جمع کړل او د يهوديانو سره (10000) تکړه آس ځغلوونکې، غشي ويشتونکې او بې ساري (زيات شمير) پهلوانان وو، چې مقابله کول يې اسانه نه وه، نو يو صحابي رضي الله عنه، رسول اللهﷺ ته راغی ويې ويل: يارسول الله ﷺ دغه ځای دې په خپله خوښه انتخاب کړی دی او که وحې درته شوې ده؟ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: چې ما پخپله انتخاب کړی دی ! چې قلعه ګانو ته نژدې دی او محاصره يې وساتو نو هغه صحابي رضي الله عنه ورته وفرمايل: دغه ځای مناسب نه دی ځکه چې هغوئ مونږ وينې مونږ يې نه وينو که جنګ شروع شي هغوئ په جيګه (لوړه) دي مونږ ويشتلای شي او زمونږ غشي هغوئ نه شي ويشتلای ځکه چې هغوئ نه ښکاري نو بايد ليرې ځای کې ترې ديره واچوو.

نو رسول اللهﷺ دغه مشوره خوښه کړه او لږ ليرې ځای ته ولاړل، دغه وخت شپه وه او د رسول الله ﷺ عادت مبارک دا ؤ چې د شپې د شپې ناخبرئ کې يې چاپې نه غورځولې سهار به يې اول خبر ورکړ، چې اسلام قبول کړئ که هغوئ به اسلام قبول نه کړ، نو بيا به يې ور باندې حمله کوله او رسول اللهﷺ د شپې وفرمايل: صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ورکوم چې (الله ﷻ) او رسول اللهﷺ ور سره مينه کوي.

نو ټولو صحابه کرامو ټوله شپه همدا ارزو کوله چې کاش زه شم چې الله ﷻ او رسول اللهﷺ را سره مينه کوي نو کله چې صبا شو نو رسول الله ﷺ وفرمايل: علي رضي الله عنه چيرې دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـا ورتـه وويـل: چـې د هغـه سـترګې خـوږيږي ډيـر تـرې پـه عـذاب دی نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وفرمايـل: ماتـه يـې راولـئ هغـوئ لـه لاسـه نيـولی وو او رايـې ووسـت، نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وفرمايـل: زه نـن د اسـلام بيـرغ تاتـه پـه لاس کـې درکـوم چـې پـه حقـه بـه يـې اسـتعمالوې نـو علـي رضـي الله عنـه وفرمايـل: يارسـول الله ﷺ قسم دی چې يو قدم وړاندې مخکه هم نه وينم دا به څنګه شي؟

نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وفرمايـل: دلتـه نـژدې راشـه، نـو هغـه ور نـژدې شـو او رسـول الله ﷺ ورتـه خپـل مبـارک لعاب يا لاړې سترګو کې واچولې او هغه سمدستي روغ شو دا وه د رسول الله ﷺ يوه معجزه.

د (سـلمه بـن الاکـوع رضـي الله عنـه) نـه روايـت دی: چـې عـامر بـن الاکـوع رضـي الله عنـه چـې کلـه د خيبـر غـزا شروع کيدله نو دا اشعار يې وويل:

وَاللهِ لَوْلَا أَنْتَ مَاهْتَدَيْنَا -

وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَاَصَلَّيْنا

وَنَحْنُ مِنْ فَضْلِكَ مَاسْتَغْنَيْنَا

فَأَنْزِلَنْ سَكِيْنَةً عَلَيْنَا

وَثَبِّتْ الْاَقْدَامَ أِنْ لَا قَيْنَا

ترجمـه: پـه الله ﷻ قسـم کـه تـه نـه وی نـو مـونږ بـه هـدايت مونـدلی نـه وای او نـه بـه مـو خيـر خيـرات ورکـړی وای او نه به مو لمونځ کړی وای.

يـا الله ﷻ مـونږ سـتا د مهربـانئ څخـه بـې نيـاز نـه يـؤ او ورتـه محتـاج يـو مـونږ بانـدې د زړه ارام او سـکون نازل کړه. او کله چې د دښمن سره مخامخ شو زمونږ قدمونه مضبوط کړه.

نـو رسـول الله ﷺ وفرمايـل: چـې دا اشـعار چـا وويـل؟ نـو صـحابه کرامـو ورتـه وويـل: چـې عـامر رضـي الله عنه وويل !

نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې ای عامره رضي الله عنه، الله ﷻ به ستا مغفرت وکړي،

نـو عمـر رضـي الله عنـه پـه اوښ سـپور ؤ کلـه چـې يـې د رسـول الله ﷺ دعـا واوريدلـه نـو ويـې ويـل: چـې عـامر رضـي الله عنـه ډيـر بهـادر انسـان دی کـاش چـې لـږ وخـت ورکـول شـوی وای چـې مـونږ يـې د جنګـي تجربـو څخه فايده حاصله کړی وای.

هـر چاتـه بـه چـې رسـول الله ﷺ د جنـت او مغفـرت دعـا وکـړه نـو هغـه بـه شـهيد کيـده، نـو څکـه ټـول پـوه شـول چې شهيد کيږي به.

کلـه چـې صـبا شـو نـو يهـود لـه کورونـو را ووتـل چـې ويـې ليـدل چـې هـر طـرف تـه مجاهـدينو کمـين نيـولی دی نـو بيرتـه خپلـو قلعـه ګـانو تـه وختـل او رسـول الله ﷺ ورتـه د اسـلام دعـوت ورکـړ، خـو هغـوئ انکـار وکـړ، هغـوئ پـه ځـانونو او وسـلو ډيـر مغـروره وو لکـه اوسـني کـافران نـو يـو مشـهور پهلـوان چـې (مرحـب)

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوميـده د يهـودو تـر ټولـو تكـړه ځـوانۍ او هيڅـا ور سـره مقابلـه نـه شـوه كـولاى ميـدان تـه راووت او مسلمانانو ته يې د مقابلې چلنج وركړ.

او دا اشعار يې وويل:
قَدْعَلِمَتْ خَيْبَرُ أَنِّيْ مَرَحَبُ
شَاكِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُجَرَّبُ
اِذَالحُرُوْبُ أَقْبَلَتْ تَلَهَّبُ
ترجمـه: ټـول خيبـر تـه ښـه معلومـه ده چـې زه مرحـب يـم بهترينـه وسـله لـرم او ښـه تجربـه كـار يـم او زمـا بهادري هغه وخت ښكاره كيږي چې جګړه ګرمه شي.

نـو عـامربن الاكـوع رضـي الله عنـه ميـدان تـه د وتلـو اجـازه واخسـتله او د هغـه جـواب كـې يـې دغـه اشـعار وويل:
قَدْعَلَتْ خَيْبَرُ أَنِّيْ عَامِرٌ
شَاكِيَ السِّلَاحِ بَطَلٌ مُغَامِرٌ
ټـول خيبـر تـه معلومـه ده چـې زه عـامر رضـي الله عنـه يـم او داسـې بهـادر يـم چـې د كفـر لښـكر تـه ورننـوځم او هغه كار ور سره كوم چې چا نه وي ور سره كړى !
نـو دواړه سـره مخـامخ شـول او مرحـب يهـودي ډيـر سـخت ګـذار وركـړ، چـې د عـامر رضـي الله عنـه پـه ډال كـې ښـخ شـو او بيـا عـامر رضـي الله عنـه غوښـتل چـې پـه پښـو ګـذار وركـړي چـې پښـې تـرې غـوځې كـړي خـو هغه ټوپ ور ووهه او د عامر رضي الله عنه خپله توره باندې خپله داسې زخمي شو چې شهيد شو.
نـو صـحابه كرامـو ډيـر افسـوس وكـړ، چـې ده خـو خودكشـي وكـړه ټـول اعمـال يـې خـراب شـول سـلمه بـن الاكـوع رضـي الله عنـه رسـول الله ﷺ تـه پـه ژړا ورغـى چـې خلـك وايـي سـتا د ورور ټـول اعمـال خـراب شـول او پـه اوسـني اصـطلاح ځـان وژنـه يـې وكـړه، نـو رسـول الله ﷺ ورتـه وويـل: چـې څـوک وايـي؟ نـو سـلمه بـن الاكـوع رضـي الله عنـه ورتـه نومونـه واخسـتل چـې دغـه صـحابه وايـي: نـو رسـول الله ﷺ ورتـه زيـات پـه غصـه شو چې هغوئ ښه نه وايې عامر رضي الله عنه ته دوه اجره دي، (هم غازي دى او هم شهيد دى)•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• ذكره البدايه ج 4 ص 104 من طريق البيهقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت (۱۵) برخه.

او د خیبر د غزا دوهم جزء،

د خیبر په غزا کې د صحابه کرامو رضي الله عنهم د خرو د غوښو خوړلو اراده.
د رسول اللهﷺ معجزات.
او د علي رضي الله عنه کرامت او بهادري،
د خیبر غزا چې ډیره سخته وه تقریبا آیوه میاشت وخت یې واخست نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته شو ورځې خوراک ونه رسیده، نو هغه خره چې دوئ بارونه ور باندې راوړي وو حلال کړل او تر دې وخت پورې د خرو د غوښو خوراک عربانو د سخت ضرورت له وجې خوړل او لا حرام شوي نه وو، صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه غوښې دیګونو کې واچولې چې پخې یې کړي، کله چې رسول اللهﷺ لوګي (دود) ولید، نو پوښتنه یې وکړه چې دا د څه شي لوګی دی؟ چا ورته وویل: چې صحابه کرامو رضي الله عنهم خره حلال کړي دي او سخت وږي دي غواړي چې ویې خوري ! نو رسول اللهﷺ امر وکړ، چې پام کوئ د خرو غوښې حرامې دي چې ویې نه خورئ، او غوښې په اور وسوځوئ او دیګونه مات کړئ.

دې وخت کې چې د خرو غوښې نور پخیدلو ته نژدې وې او صحابه کرام هم وږي وو، نو د داسې امر په ځای کول بیخي سخت وو، نو یو صحابي وویل: یارسول الله ﷺ غوښې خو به وسوځوو چې ایره شي خو دیګونه که ومینځو نو پاک به نه شي؟
نو رسول اللهﷺ ورته وفرمایل: زه چې څه وایم هغسې وکړئ.
او صحابه کرامو کې هیچا هم د امر سرغړونه ونه کړه غوښې یې وسوځولې او ایره یې کړلې، بیا یې ښخې کړلې او دیګونه یې مات کړل،

کله چې مرحب پهلوان ولیدل چې عامر رضي الله عنه شهید شو نو بیا له کبر او غرور نه په میدان کې تاؤ راتاؤ شو او هماغه اشعار یې تکرار کړل، نو دې وخت کې اسد الله علي رضي الله عنه ورمخې ته شو او دا اشعار یې د هغه د اشعارو مقابل کې وویل:

أَنَاالذِیْ سَمَّتْنِيْ أُمِّي حَیْدَرَہْ ---كَلَیْثِ غَابَاتٍ كَرِیْهِ الْمَنْظَرَہْ
أُوْفِیْهِمْ بِالصَّاعِ كَیْلَ السَّنْدَرَہْ،
ترجمه: زه هغه څوک یم چې مور مې راته ماشوموالي کې د حیدر یعنې د زمري نوم اېښې دی زه د ځنګل د زمري په شان د ټولو ځناورو له پاره تندر په شان خطرناک یم او زه هر څوک یو وار تول کوم بیا هماغسې معامله ور سره کوم او وینه یې داسې تویوم چې داړې وکړي،

نو علي رضي الله عنه رښتیا هم لکه د زمري حمله ور باندې وکړه او اول وار سره یې د مرحب پهلوان سر دوه ځایه کړ او بیا د یهودو لښکر کې ور ددننه شو چې هر طرف ته به یې مخ کړ یهودیان به لکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترخـې منې يـو خـوا او بـل خـوا غورځيـدل يهوديـان پـه منـډه اخـري قلعـه تـه پـه تيښـته شـول او علـي رضـي الله عنـه ور پسـې ؤ نـور صـحابه كـرام رضـي الله عـنهم هـم ور سـره شـول او يهوديـان قلعـه تـه دننـه شـول او دروازه يـې بنـده كـړه خـو يـو يهـودي علـي رضـي الله عنـه تـه سـخت ګـذار وركـړ، چـې د علـي رضـي الله عنـه د لاس څخه ډال وغوځيد ،

د رسـول اللهﷺ ازاد شـوی غـلام ابـو رافـع رضـي الله عنـه فرمـايي: د بخـاري او مسـلم شـريف حـديث دی چـې علـي رضـي الله عنـه د خيبـر د قلعـه دروازه راوويسـتله او د يهـودو لـه پـاره يـې ډال تـرې جـوړ كـړ اخيـر يـې لاس كـې ونيولـه او صـحابه كـرام رضـي الله عـنهم ور بانـدي د خيبـر قلعـه تـه وختـل او خيبـر فـتح شـو نـو څـه يې اسيران او څه يې مړه شول او بعضو جزيه ومنله.

د جـابر بـن سـمره رضـي الله عنـه نـه روايـت دی: چـې علـي رضـي الله عنـه دروازه وغورځولـه نـو (7) تنـو (كسـانو) كوښـښ وكـړ، چـې پورتـه يـې كـړي خـو ونـه توانيـدل بيـا (49) كسـانو كوښـښ وكـړ، چـې بيرتـه يـې د خيبـر قلعـه لـه پـاره دروازې ځـای كـې ودروي خـو هغـوئ هـم نـه شـوه ټينګـولای اخـر (70) كسـانو بيرته خپل ځای كې ودروله.

داؤ د علي رضي الله عنه كرامت.

د يهوديـانو ډيـرې ښـځې د مسـلمانانو لاس تـه ورغلـې د عبـد الله ابـن عبـاس رضـي الله عنهمـا څخـه روايـت دی:

چـې رسـول اللهﷺ هغـه وينځـې صـحابه كرامـو تـه تقسـيم كړلـې چـې هغـه كـې د يهـودو د مشـر حيـی بـن احطـب لـور [صـفيةؓ] هـم وه چـې خاونـد يـې ابـي الحقيـق او ورور او پـلار يـې هـم وژل شـوي وو ، هغـه د بـل صـحابي رضـي الله عنـه برخـه كـې راغلـې وه خـو بعضـو صـحابه كرامـو رضـي الله عـنهم، رسـول اللهﷺ تـه مشـوره وركـړه چـې دغـه [صـفيةؓ بنـت حيـي بـن احطـب] سـتا سـره مناسـب ده ځكـه چـې د لـوړ اصـل خاونـده ده نـو رسـول اللهﷺ هغـه صـحابي رضـي الله عنـه، چـې دغـه بـي بـي يـې پـه برخـه كـې رسـيدلې وه را وغوښـت او ورتـه يـې وويـل: تـه دغـه وينځـو كـې يـوه خوښـه كـړه كـه خپـه كيـږې نـه نـو [صـفية رضـي الله عنهـا] ماتـه را كـړه او كـه خپـه كيـږې نـو سـتا حـق دی زه يـې درنـه پـه زبردسـتۍ نـه اخلـم، نـو هغـه صـحابي رضـي الله عنـه وويـل: چـې يارسـول اللهﷺ زمـا هـم همدا سـې اراده وه چـې دا سـتا سـره مناسـب ده، نـو زه راضـي يـم دې وخـت كـې د مرحـب پهلـوان خـور زينـب نوميدلـه (بـي بـي صـفية رضـي الله عنهـا) تـه دعـوت وركـړ هغـې تـه معلومـه وه چـې نـن رسـول اللهﷺ هغـې تـه ورځـي، چـې تسـلي وركـړي ځكـه چـې خاونـد، پـلار او ورور يـې جنـګ كـې وژل شـوي وو ، نـو د خپـل ورور د انتقـام اخسـتلو لـه پـاره يـې د پسـه غوښـه كـې زهـر ګـډ كـړل خصوصـا د ولـي او پښـتيو پـه غوښـو كـې، هغـې تـه چـا ويلـي وو ، چـې رسـول اللهﷺ د پسـه پـه غوښـه كـې ولی او پښتۍ زيات خوښ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو رسول اللهﷺ او بل صحابي (بشربن براء رضي الله عنه) هغه خيمې ته ورغلل چې بي بي [صفية رضي الله عنها] پکې ناسته وه هغې چې د مرحب د خور د زهرو څخه ناخبره وه هغه غوښه يې رسول اللهﷺ ته پيش کړه،

رسول اللهﷺ غوښه را واخستله چې ويې خوري خو غوښه د اللهﷻ په حکم ګويانه شوه چې ما کې زهر دي مه مې خوره خو بشربن براء رضي الله عنه يوه لقمه تيره کړې وه، نو رسول اللهﷺ وفرمايل: چې دې غوښه کې زهر دي مه يې خورئ؛ خو بشربن براء رضي الله عنه، ورته وويل: يارسول اللهﷺ زه يې په خوند پوه شوم خو ستا له شرمه مو بيرته واپس نه کړه نو لږ وخت نه ؤ تير شوی چې هغه صحابي رضي الله عنه وفات شو.

نو رسول اللهﷺ امر وکړ، چې ټول يهود را جمع کړئ نو هغوئ ټول را وستل رسول اللهﷺ د هغوئ څخه د پلرونو د نومونو پوښتنه وکړه: هغوئ ورته وښودل، نو رسول اللهﷺ ورته وويل: تاسو درواغ وويل: بيا يې د هر يوه د پلار نومونه ورته واخستل او هغوئ تصديق وکړ، چې همدا سې ده بيا رسول اللهﷺ ورته وويل: چې تاسو به په دوزخ کې څومره ياست؟ هغوئ وويل: لږ اندازه نو رسول اللهﷺ ورته وويل: چې غلي شئ درواغجنو تاسو به زيات دوزخ کې ياست، بيا رسول اللهﷺ ورته وويل: که پوښتنه در څخه وکړم رښتيا به وواياست؟

نو هغوئ وويل: چې هو ځکه که مونږ درواغ ووايو ته ور باندې پوهيږې، نو رسول اللهﷺ ور څخه پوښتنه وکړه: چې تاسو ماته غوښه کې زهر اچولي وو؟

هغوئ وويل: هو ! نو رسول اللهﷺ ورته وفرمايل: ولې مو اچولي وو؟ هغوئ وويل: چې مونږ فکر کاوه چې ته که رښتيا رسول اللهﷺ يې تا ته به ضرر ونه رسوي او که رسول اللهﷺ نه يې مونږ به د دې د غم څخه خلاص شوو•.

نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته چې زيات غوصه ورغلې وه هر يو به ويل: چې ماته امر وکړه چې ټول قتل کړم خو رسول اللهﷺ هغوئ معاف کړل.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• رواه البخاري عن ابن عباس حديث رقم 2614 و مسلم حديث رقم 2190، و رواه حارث عن ابن عباس حديث رقم 3169 فى البخاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت (۱۶) برخه:

او د خیبر د غزا (۳) برخه.

د مشهور تاجر او شاعر او د رسول الله ﷺ په شان کې سپکاوی کوونکې ابو رافع سلام بن ابي الحقیق د وژلو منصوبه او په هغه د شپې چاپه،

او د رسول الله ﷺ معجزهٔ:

← د عبد الله بن کعب بن مالک رضي الله عنه، څخه روایت دی: چې د انصارو دوه قبیلې اوس او خزرج به همېشه د رسول الله ﷺ سره د زیاتې مینې په خاطر د اسې کارونه کول چې دین ور باندې لوړ شي او رسول الله ﷺ خوشحاله شي او دواړه قبیلو به د نیکۍ په کارونو کې یو له بل سره سبقت او وړاندې والی کاوه، نو د اَوْس د قبیلې ځوانانو یو مشهور کافر کعب بن اشرف په دې خاطر ووژلو چې رسول الله ﷺ سره یې زیات عناد درلوده او همېشه به یې د رسول الله ﷺ د زورولو کوښښ کاوه نو د خزرج د قبیلې مشران سره راغونډ شول چې یو داسې نفر ووژني چې د آوس قبیلې سره برابر شي او رسول الله ﷺ ور باندې خوشحاله شي چې هر څومره فکر یې وکړ، نو اخر یې فیصله وکړه چې باید ابو رافع سلام بن ابي الحقیق ووژني ځکه چې ابي الحقیق ډیر مالداره ؤ او د خندق په غزا کې یې کافران لمسولي (هڅولي) وو چې په مدینه منوره حمله وکړي او د هغوئ مصارف یې هم ور کړي وو، بل دغه کافر یو د عربو د تکړه شاعرانو څخه ؤ، چې په خپلو ناولو اشعارو کې به یې د رسول الله ﷺ په شان کې سپکاوی کولو او خلک به یې خندول او زیات عیاش او شرابي انسان ؤ نو د خزرج قبیلې (5) تنه تکړه صحابه کرام وټاکل هغه کسان (عبد الله بن عتیق رضي الله عنه، مسعود بن سنان رضي الله عنه، عبد الله بن انیس رضي الله عنه، ابو قتاده رضي الله عنه او خزاعي بن الاسود رضي الله عنه) وو، او رسول الله ﷺ ته راغلل چې اجازه ترینه واخلي نو رسول الله ﷺ ورته وفرمایل: تاسو یې ووژنئ خو تاسو یې د ورځې نه شئ وژلای ځکه چې له ده سره زیات کسان وي او که تاسو یې د شپې وژنئ نو پام کوئ چې ښځې ماشومان ونه وژنئ، نو هغوئ راغلل او خیبر ته داسې وخت را ورسېدل چې ماښام نږدې ؤ نو داسې وخت کې به یهودیانو خپل مالونه له فصلونو راوړل او خپله به هم خپلو مضبوطو قلعه ګانو ته ننوتل نو دغه (5) صحابه کرام په دې فکر کې وو، چې څنګه دغه لویې قلعه ته چې ابو رافع سلام بن ابي الحقیق پکې دی ورننوځي.

← نو عبد الله بن عتیق رضي الله عنه نور صحابه کرامو رضي الله عنه ته وویل، زه کوم چل جوړوم که کامیاب شوم او د قلعه دننه ولاړم تاسو ته به هم دروازه خلاصه کړم او که ما باندې هغوئ حمله وکړه نو تاسو به راشئ که زه کامیاب شوم نو بیرته به در ووځم.

نو کله چې یهود خپلو قلعه ګانو ته دننه شول نو عبد الله بن عتیق رضي الله عنه، دروازې ته مخامخ داسې کېناست لکه څوک چې سحرا ګشت ته کېنیني او خپل څادر یې ځان باندې واچولو، نو هغه چا چې دروازه بندوله رږغ یې ور باندې وکړ، چې څوک یې؟ ژر داخل شه چې زه دروازه بندوم نو عبد الله بن عتیق رضي الله عنه، فرمایي: زه را پورته شوم هماغسې مې څادر ډډ نیولی ؤ او داسې مې ښکاره کوله، چې پر توګانې مې لاس کې دی نو دروازه وان دروازه بنده کړه او کیلې ګانې یې د دروازې په سر تاخچه کې کېښودلې او ولاړ، نو کله چې هغه پناه شو ما دروازه خلاصه کړه او زه اندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـایې یـا زینـې لانـدې کښیناسـتم چـې څـوک مـې ونـه وینـې نـو ابـو رافـع شـراب وڅښـل ډمـو بـه ورتـه سـندرې ویلـې او ګډیـدلې بـه کلـه چـې شـپه پخـه شـوه ټـول خلـک تـرې ولاړل خپلـو کورونـو تـه، دې لویـه قلعـه کـې بیل بیل کورونه وو او ابورافع هم خپل کور ته دننه شو.

نـو مـا ټـولې دروازې دبانـدې طـرف نـه بنـدې کړلـې چـې کـه څـوک چغـې کـړي دوئ بـه نـه شـي راوتـلای، نـو د ابورافـع سـلام بـن ابـي الحقيـق کـوټې تـه ورغلـم او پـه قـراره مـې دروازه خلاصـه کـړه خـو هغـه سـره ښـځه او بچـې هـم وه او زه نـه پوهیـدم چـې دغـه کـافر چیـرې دی او مـونږ رسـول اللهﷺ د ښـځو او ماشـومانو لـه وژلـو منـع کـړي ؤ نـو زه لـه کـوټې بیرتـه راووتـم او سـوچ مـې کـاوه چـې څنګـه دغـه کـافر پـه تیـاره کوټـه کـې معلـوم کړم، نو یو ځل بیا ور دننه شوم او د ښځو په شان اواز مې وکړ، چې زما ګرانه ابورافع ته چیرې یې؟،

هغـه فکـر وکـړ، چـې کومـه ډمـه راغلـې ده نـو وې ویـل: زه دغـه یـم نـو زه د اواز طـرف تـه ورغلـم دا کـافر چـې بـدن یـې تـک سـپین ؤ نـو داسـې ښـکاره شـو لکـه سـپین بالښـت او مـا پرلـه پسـې وارونـه ور بانـدې وکـړل او ده چغـې کـړې ښـځې او ماشـومانو یـې هـم چغـې کـړې نـو زه بیرتـه لـه کـوټې را ووتلـم خـو یقینـې وم چـې مـړ نـه دی.

او ښـځه یـې لـه کـوټې راووتلـه چـې چغـې کـړې مـا هغـه وډاره ولـه چـې چـوپ شـه او بیـا کـوټې تـه دننـه شـوم بیـا مـې غـږ بـدل کـړ چـې (ابورافـع) څـه پیښـه ده ولـې چغـې وهـې؟ نـو هغـه وویـل: مـور در بانـدې بـوره شـه چـا ووهلم؟ سړی را نیسه.

عبـد الله بـن عتیـق رضـي الله عنـه، فرمـایي: زه بیـا ورغلـم او تـوره مـې ورتـه پـه خیټـه کیښـودله او سـربیره مـې ځـان پـرې واچولـو، چـې بـل خـوا ترینـه ووتلـه نـو بیرتـه تـرې راووتلـم او کلـه چـې پـه اندرپایـه یـا زینـه را کښـته کیـدلم نـو چـې اخـر تـه نـژدې شـوم نـو مـا فکـر وکـړ چـې پـوره خلاصـې شـوې خـو خلاصـې نـه وې زمـا سـترګې هـم کمـزورې وې نـو را پریـوتم غـوزار شـوم او پښـه مـې ماتـه شـوه نـو ژر ژر مـې پـه څـادر وتړلـه او بهـر ملګـرو تـه ورغلـم هغـوئ تـه مـې وویـل: مبـارک شـه زه کامیـاب شـوم خـو څنګـه بـه معلومـه کـړو چـې دغـه کـافر مـړ شـو کـه لا ژونـدی دی، نـو دې وخـت کـې بـل صـحابي عبـد الله بـن انـیس رضـي الله عنـه، وویـل: زه بـه معلومـات واخلـم زه بـه تیـاره کـې د دوئ منـځ تـه ورشـم زه د دوئ پـه ژبـه خبـرې کـولای شـم نـو هغـه ولاړ لـه ابـو رافـع خلـک را تـاؤ وه او ښـځې یـې ورتـه ژړا نیـولې وه او ژړل یـې نـو دا کـافر لا ژونـدی ؤ او ویـل یـې: چـې مـا د عبـد الله بـن عتیـق رضـي الله عنـه، اواز واوریـد لکـه چـې هماغـه راغلـی ؤ نـو مـا اواز بـدل کـړ ورتـه ومې ویل: نه هغه له مدینې دومره لیرې، دې قلعه ته څنګه داخل شو؟

نـو عبـد الله بـن انـیس رضـي الله عنـه، فرمـایي: چـې زه بیرتـه را ووتلـم ورتـه ومـې ویـل: لا ژونـدی دی خـو انتظـار بـه وکـړو چـې صـبا شـي نـو معلومـه بـه شـي، نـو مـونږ هـم هلتـه تـر سـهاره موجـود ؤ چـې چرګـانو اذانونـه وکـړل نـو خلـک د قلعـه ګـانو پـه دیوالونـو وختـل او اعـلان یـې وکـړ چـې (ابورافـع) مـړ شـو نـو مـونږ هم روان شولو.

عبـد الله بـن عتیـق رضـي الله عنـه، فرمـایي: زه پـه ماتـه پښـه داسـې پـه منـډه وم لکـه چـې ماتـه نـه وي نـو کلـه چـې مـدینې منـورې تـه ورسـیدو نـو رسـول اللهﷺ پـه ممبـر ناسـت ؤ کلـه چـې یـې زمـونږ مخونـو تـه وکتـل ویـې فرمایـل: دا مخونـه داسـې معلـومیږي چـې کامیـاب شـوي یاسـت، نـو مـونږ ورتـه وویـل: هـو الحمـد لله مـونږ هغـه ووژلـو خـو مـونږ کـې هـر یـوه یـې د وژلـو دعـوه کولـه خـو رسـول اللهﷺ وفرمایـل: تاسـو تـورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړئ نو چې توري يې وکتلې نو ويې فرمايل: وژلى عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، دى خو ثواب کې ټول شريک ياست.

بيا رسول الله ﷺ د عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، په پښه ځادر واچولو او دعا يې وکړه نو چې ځادر مو اوچت کړ پښه د اسې روغه شوې وه لکه چې بلکل نه وي ماته شوي.

➥ همدغسي احاديث صحاح ستتة کې د براء ابن عازب رضي الله عنه نه هم ذکر شوى دى فقط تفصيل کې لږ فرق لري نو له نيو احاديثو معلومه شوه هر هغه څوک چې د شپې چاپو کې عام مسلمانان وژني ښځې او ماشومان وژني نو هغوئ د دغه نبوي تګلارې خلاف دي اګر که لمونځ کوي، روژه نيسي او حج کوي د يو مشکوک شخص له پاره نورو باندې چاپې اچول، ماشومان ژړول او ښځې بې ستره کول هيڅ دين او مذهب کې نه دى روا•.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه.

د اهل بيتو نذر او روژه.

➥ د يو صحابي رضي الله عنه د علي رضي الله عنه امتحان اخستل او حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره د رسول الله ﷺ محبت.

امام قرطبي تفسير قرطبي کې يو حديث نقل کړى دى: اګر چې اشکال پکې شته.

(حسنين رضي الله عنهما) دواړه مريضان شول نو ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او رسول الله ﷺ يې پوښتنې ته ورغلل، نو ابوبکر رضي الله عنه سيدنا علي رضي الله عنه ته وويل: يا اباحسن رضي الله عنه که تا نذر منلى واى نو کيداى شي الله ﷻ دواړه بچي ژر روغ کړي واى، نو علي رضي الله عنه وفرمايل: چې که الله ﷻ مې بچي روغ کړل نو درې ورځې روژې به ونيسم نو بي بي فاطمې رضي الله عنها هم وويل: چې زه به هم درې روژې ونيسم. نو (حسنينو رضي الله عنهما) هم وويل: که مونږ روغ شولو مونږ به هم روژې ونيسو ! نو يوه وينځه د دوئ په کور کې وه (فضة يا ربيبة رضي الله عنها) نو ميدله هغې هم وويل: زه به هم در سره درې روژې ونيسم.

➥ اخير (الله ﷻ) دواړه روغ کړل نو دوئ روژې نيول شروع کړل او علي رضي الله عنه د يو يهودي نه په يو روايت کې قرض اوربشې را واخستلې، بل روايت کې راغلي دي چې علي رضي الله عنه د يهودي څخه چې شمعون نوميده (وړى) د وريشلو (اوبدلو) له پاره را واخستلې او (بي بي فاطمې رضي الله عنها) يو څه اندازه تيارې کړلې او يهودي ته يې واپس کړلې هغه په مزدورئ کې دومره وربشې ور کړلې چې پنځه واړه واړه ټيکلي ډوډئ ترې پخې شوې، نو هغه يې په ميچن اوړه کړې او ډوډۍ يې ترينه پخې کړې او علي رضي الله عنه مسجد کې رسول الله ﷺ سره ناست ؤ، د روژه ماتي څخه لږ

• سيرت ابن هشام ج 2 ص 190
وفي البدايه لابن کثير ج 4 ص 137

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورانـدې یـې کـور تـه تشـریف راوړ، کلـه چـې ډوډۍ تـه کښیناسـتل او اذان شـروع شـو نـو د معمـول مطـابق بـه اولـه لقمـه علـي رضـي الله عنـه او چتولـه کلـه چـې یـې لقمـه (ګولـه) خـولې تـه نـږدې کـړه نـو دروازه کـې یـو چـا اواز وکـړ ای اهـل بیـت رسـول الله ﷺ زه مسـکین یـم پـه الله ﷻ قسـم چـې ډیـرې ورځـې مـې اولاد هـیڅ نـه دي خوړلي ماته څه خوراک را کړئ الله ﷻ به عوض کې جنتونه در کړي.
نـو علـي رضـي الله عنـه (فـاطمې رضـي الله عنهـا) تـه وکتـل هغـې ورتـه وویـل: ټـول ور کـړه او هغـه ټولـه ډوډۍ یې ور کړله او دوئ روژې په اوبو ماتې کړلې.

➥ بیـا دوهمـه ورځ هـم بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا همدا سـې مـزدورئ بانـدې وړۍ تیـارې کړلـې او بـدل کـې یـې اوربشـې راوړلـې او اوړه یـې کـړې، ډوډۍ یـې ترینـه پخـې کـړې چـې کلـه روژه مـاتې تـه کښیناسـتل بیـا هماغسـې چـا ږغ وکـړ، چـې ای اهـل بیتـو: زه یتـیم یـم پـلار مـې بیعـة العقبـة کـې شـهید شـوی دی او کـور کـې نهـر یـوو یـو څـه را کـړئ الله ﷻ بـه جنـت کـې بدلـه در کـړي، نـو ټولـو پـه شـریکه هغـه ډوډۍ بیـا هغـه یتـیم ته ور کړه او روژه یې په اوبو ماته کړه.

➥ دریمـه ورځ هـم همدا سـې خبـره تکـرار شـوه چـې روژه مـاتې تـه کښیناسـتل نـو یـو چـا اواز وکـړ، چـې أی اهـل بیتـو زه چـا بنـدي کـړی وم او وهلـم یـې او ډیـرې ورځـې یـې خـوراک نـه را کولـو اوس را خوشـې شـوم ډیـر وږی یـم څـه خـوراک راکـړئ الله ﷻ بـه یـې بدلـه کـې جنتونـه در کـړي نـو بیـا یـې ټولـه ډوډۍ ور کـړه او روژه یـې پـه اوبـو ماتـه کـړه او درې روژې یـې هـم پـوره شـوې خـو د بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا نـور طاقـت خـتم شـو نـور یـې وړی نـه شـوې وریشـلی او د یهـودي سـره نـور وړۍ هـم نـه وې صـبا تـه روژه نـه وه خـو ډیـر وږي وو، نـو علـي رضـي الله عنـه دواړه زامـن لاس نـه ونیـول او رسـول الله ﷺ تـه ورغلـل کلـه چـې د رسـول الله ﷺ نظـر پـرې ولویـده، نـو پـوه شـو چـې وږي دي نـو ټـول د بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا کـور تـه راغلـل د هغـې مـلا او شـا دواړه د ډیـرې لـوږې سـره یـو ځـای شـوې وه او سـترګې یـې ننـوتلې معلومیـدلې، نو رسول الله ﷺ غیرږ کې ونیوله او په ژړا شو
➥ (حسـنین رضـي الله عنـه) هـم پـه ژړا شـول نـو جبرایـل (ع) راغـی او د سـورت الـدهر تـر (9) آیـات پـورې آیاتونـه نـازل شـول چـې هغـه کـې د دوئ دغـه کـار د الله ﷻ ډیـر خـوښ شـوئ او د داسـې کولـو صـفتونه پکـې شـوي وو او بدلـه کـې یـې د جنتونـو وعـده شـوې وه چـې دوئ ډیـر زیـات خوشـحاله شـول چـې د دوئ صدقه قبوله شوه.

➥ یـوه ورځ بـي بـي فاطمـه رضـي الله عنهـا ناروغـه شـوه چـا ورتـه د انـار خوړلـو مشـوره ور کـړې وه نـو هغـې علـي رضـي الله عنـه تـه د انـار خـواهش وکـړ، نـو علـي رضـي الله عنـه بـازار تـه ولاړ پـه ټـول بـازار کـې یـې فقـط یـو انـار پیـدا کـړ هغـه یـې را واخسـتې او کـور تـه را روان شـول، لار کـې د یـوې ښـځې پـه غیـږ کـې ماشـوم ؤ هغـه ماشـوم انـار ولیـده او چغـې یـې کـړې مـور تـه یـې وویـل: چـې ماتـه انـار راکـړه نـو هغـې ښـځې علـي رضـي الله عنـه تـه وویـل: وروره زوی مـې ډیـر وږی دی دغـه انـار را کـړه چـې ور یـې کـړم. نـو علـي رضـي الله عنـه انـار ورکـړ او خـالي لاس کـور تـه راغـی، بـي بـي فـاطمې رضـي الله عنهـا ورتـه وویـل: لکـه چـې انـار دې پیـدا نه کړ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ورته ويل: ټول بازار کې مې فقط يو دانه پيدا کړ، خو لاره کې يو ماشوم چې زيات ورىٔ وو ر مې کړ،

← نو بيي بي فاطمې رضي الله عنها وويل: ډير ښه دې کړي دي چې ور کړى دې دى، لږ وخت نه ؤ تير شوى چې، رسول الله ﷺ ته چا د يمن څخه د اوښ يو بار انار را ليږلي وو•،

نو رسول الله ﷺ هغه تقسيم کړي وو او د علي رضي الله عنه د کور برخه (10) دانې انار رسيدلي وو،

نو رسول الله ﷺ يو صحابي رضي الله عنه ته لس انار ور کړل، چې اهل بيتو ته يې يو سي هغه صحابي رضي الله عنه چې هغه انار لمن کې اچولي وو، نو په لار کې يې له ځان سره وويل: نن به علي رضي الله عنه سره ټوکه کوم يو انار يې ترې څنډې (بغل) ته کړ، چې څه وايي؟

او انار يې په بډه ووهه نو هغه صحابي رضي الله عنه راغى دروازه يې وټکوله او علي رضي الله عنه ورته را ووتى هغه ورته وويل: له يمن څخه چا انار را ليږلي وه او ستا برخه کې دا انار رسيدلي دي نو هغه يو يو انار له لمنې رايستل او علي رضي الله عنه خپله لمن کې اچول کله چې (9) پوره شول نو د هغه صحابي رضي الله عنه لمن خالي شوه نو علي رضي الله عنه ورته وويل: بس همدا دي؟

هغه ورته وويل: ولې بس نه دي؟

نو علي رضي الله عنه ورته وويل: دا واخله دا زما نه دي ما نن يو انار خيرات کړ او الله ﷻ فرمايي: چې د يوې نيکئ بدله په لسو ده له لسو پورته شته خو ښکته نشته.

نو صحابي رضي الله عنه ورته په خندا شو چې ما هم غوښتل چې ټوکه به هم در باندې وکړم او څه به درنه ياد کړم نو راته معلومه شوه چې ستا يقين په الله ﷻ څومره پوخ دى.

زيات وخت به رسول الله ﷺ په لمونځ ولاړؤ او (حسنين رضي الله عنهما) به راغلل کله چې به سجدې ته ولاړل، نو له پاسه به پرې سواره شول او رسول الله ﷺ به کله سجده اوږده کړه او کله به يې په قراره کښته کړل.

يو ځل رسول الله ﷺ خطبه ويله چې دواړه لمسيان يې راغلل او د خلکو په اوږو يې پښې اړولې نو رسول الله ﷺ خطبه قطع کړه ورغى دواړه يې را اوچت کړل او ويې فرمايل: چې رښتيا هم اولاد فتنه وي.

او زما دغه دواړه لمسيان د جنت د ځوانانو سيدان دي.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

•رواه الهيثمي ج9 ص 177
و اخرجه ابن النجار عن عمير في كنزالعمال ج 7 ص 104
و اخرجه الطبراني ايضاً و اخرجه الحاكم ج 3 ص 169 وصححه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۸) برخه.

د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب:

د رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) سره محبت:

د ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او ابوهريره رضي الله عنه د حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره محبت:

← کله چې رسول الله ﷺ د تبوک غزا ته چې جيش العسرة هم ورته وايي تياري وکړه نو علي رضي الله عنه يې خپل ځای ناستی و ټاکه چې خلکو ته به دين ښايي او د هغوئ ضرورتونه به پوره کوي او که د دښمن له خوا کومه خطره وه مقابله به يې کوي، نو علي رضي الله عنه ورته په ژړا شو چې يارسول الله ﷺ تا په ما باندې ځه ګومان وکړ، چې زه دې ښځو، ماشومانو او سپين ږيرو سره پرېښودم او د جهاد د مقدسې فريضې دې محروم کړم.

← نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته په دې راضي نه يې چې زه لکه موسی (ع) شم او ته راته لکه هارون (ع) شې خو فقط دومره فرق دی چې هارون (ع) نبي ؤ او زما نه بعد نبي نشته.

← لکه څنګه چې موسی (ع) کوه طور ته تللی نو خپل ورور هارون (ع) يې په خپل ځای وټاکی نو ما هم ته وټاکلې، نو دې خبرې سره علي رضي الله عنه خوشحاله شو.

← طبراني د ابو هريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړی دی: چې يوه ورځ مونږ د جهاد له پاره وتلي وو، هغې کې ښځو هم اشتراک درلود او بي بي فاطمه رضي الله عنها هم پکې وه، يو ځای کې رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) د ژړا اوازونه واوريدل نو رسول الله ﷺ ورغی پوښتنه يې وکړه چې دوئ ولې ژاړي؟ نو بي بي فاطمې رضي الله عنها ورته وويل: چې وږي او تږي دي زما شيدې هم نشته اوبه هم نشته نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چا سره مشک کې اوبه نشته؟

بيا ټولو وکتل خو چا سره هم اوبه نه وې بيا رسول الله ﷺ د پردې اخوا ته د ښځو ځای ته چې ښځې پکې ناستې وې ورغی او حسن رضي الله عنه يې په غيږ کې خپلې سينې مبارکې سره ونيولو او خپله ژبه مبارکه يې د هغه خوله کې ورکړه نو هغه يې رودل شروع کړل تر هغه چې موړ شو او تنده يې ماته شوه بيا يې وفرمايل: حسين رضي الله عنه هم راوړئ هغه سره يې هم همداسې وکړل.
نو ايا د چا خيټې ته چې د رسول الله ﷺ لاړې يا لعاب داخل شوي وي د هغه به څومره فضيلت وي؟

← د عقبة بن حارث رضي الله عنه څخه روايت دی: چې يوه ورځ مونږ د رسول الله ﷺ د وفات څخه څو ورځې بعد د مازديګر د لمونځ نه بعد په لاره کې روان ؤ، ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او علي رضي الله عنه هم را سره وو، چې حسن بن علي رضي الله عنهما ماشومانو سره لوبې کولې نو ابو بکر رضي الله عنه هغه را ونيولو غيږ کې يې کښينولو، بيا يې دا اشعار وويل:
بِأَبِيْ أَنْتَ شَبِيْهَ بِالنَّبِيْ -لَيْسَ شَبِيْهَا بِعَلِيْ ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما دې مور او پلار له تا قربان شي ستا شکل او صورت کې د نبي ﷺ په شان دی، د علي رضي الله عنه په شکل نه یې، نو علي رضي الله عنه ورته وخندل.

➥ د عمیر بن اسحاق رضي الله عنه، نه روایت دی: چې ابوهریره رضي الله عنه (حسن رضي الله عنه) سره ملاقات وکړ، ورته یې وویل: لمن پورته کړه نو هغه لمن پورته کړه نو ابوهریره رضي الله عنه یې په خیټه یا نوم باندې خوله کینبودله او مچې یا ښکل کړ، بیا یې وفرمایل: چې ما رسول الله ﷺ لیدلی ؤ چې همدا سې یې ښکل کړ،

➥ د طبراني رضي الله عنه یو روایت کې لیکلي دي: چې ابوهریره رضي الله عنه پخپله د حسن بن علي رضي الله عنهما لمن اوچته کړه او د هغه خیټه یې ښکل کړه.

➥ د مقبري رضي الله عنه څخه روایت دی: چې مونږ د ابوهریره رضي الله عنه سره ناست وو، چې {حسین رضي الله عنه} راغې او سلام یې واچولو، خو د ابوهریره رضي الله عنه ورته پام نه شو نو مونږ ورته وویل: چې (حسین بن علي رضي الله عنهما) در باندې سلام واچولو، نو ابو هریره رضي الله عنه ور پورته شو ورته یې وویل: وعلیکم السلام یا زمونږ باداره نو مونږ له ابوهریره رضي الله عنه پوښتنه وکړه چې تا خو ورته بادار وویل: نو ته خو غلام نه یې چې بادار دي شو؟ نو ابوهریره رضي الله عنه وفرمایل: چې ما له رسول الله ﷺ څخه اوریدلي: چې (اَلْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيْدَا شَبَابِ أَهْلَ الْجَنّة)

{حسن رضي الله عنه او حسین رضي الله عنه} د جنتیانو د ځوانانو باداران دي.

➥ د سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روایت دی: چې زما سره مسجد نبوي ﷺ کې دوه تنه ناست وو او هغوئ د علي رضي الله عنه په باره کې خبرې شروع کړې، دې وخت کې رسول الله ﷺ تشریف راوړ او خبرې یې واریدلې نو زیات په غوصه شو بیا یې وفرمایل: زه د الله ﷻ څخه پناه غواړم په تاسو څه وشول؟ چا چې علي رضي الله عنه ته تکلیف ورسولو، نو هغه ما ته تکلیف ورسولو[•].

نوټ: د اهل بیتو سره مینه د ایمان برخه ده که څوک ور سره مینه نه لري هغه مسلمان نه دی خو مینه هم همدومره چې صحابه کرامو رضي الله عنهم ور سره لرله،

او دومره مینه چې سړی کفر ته ورسوی رواء نه ده، شیعه ګان چې ځانونه د اهل بیتو سره د مینې اظهار کوي اصل کې همدوئ اهل بیت وژلي همدوئ د عبدالله بن سبأ یهودي په لاره روان دي همدوئ دي چې د اسلام په تاریخ کې اهل سنتو ته زیات زیان رسولی دی، همدوئ دي چې اوس یې هم ټولو اسلامي ملکونو کې د جنګونو اور تازه ساتلی دی، همدوئ دي چې ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه، عثمان رضي الله عنه، بي بي عایشه رضي الله عنها ته کافران وایي، همدوئ دي چې رسول الله ﷺ باندې د لسو سیپارو قرآن د غلا کولو الزام لګوی دی، همدا شیعګان دي چې جبرایل (ع) ته غلطې وحي راوړلو نسبت کوي.

لکه څنګه چې دنیا کې الله ﷻ په خپل ځان مسلط کړي اخرت کې یې هم ذلیله غواړو.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

[•] اخرج ابن عساکر عن ابن عباس نحوه ج 4 ص 24 وفي کنزالعمال ج 7 ص 69 کذا لک في البدایه ج 7 ص 358 و اخرج البزار رجاله رجال صحیح وایضا رواه ابن اسحاق في کتابه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۹) برخه:

او حسنینو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت:

← د عامر بن سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روایت دی: چې ماته خپل والد (سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه) وویل: چې ماته (معاویه بن ابي سفیان رضي الله عنهما) وویل: ته د علي بن ابي طالب رضي الله عنه په باره کې ولې چوپه خوله پاته یې؟ هیڅ خبره ور پسې نه کوې؟

نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه فرمایي: ما ورته وویل: څنګه به ور پسې څه ووایم ما ته دغه خبرې د رسول الله ﷺ معلومې دي چې فرمایلي یې دي:

اول: کله چې د تبوک غزا څخه د پاتې کیدلو وخت کې علي رضي الله عنه ته یې وویل: ته ماته داسې یې لکه د موسی (ع) له پاره هارون (ع) خو زما څخه وروسته نبي نشته او هارون (ع) نبي ؤ.

دوهم: چې کله د خیبر د غزا په شپه (رسول الله ﷺ) وفرمایل: چې صبا ته به بیرغ د داسې چا په لاس ور کوم چې (الله ﷻ) او (رسول الله ﷺ) ور سره مینه کوي چې کله صبا شو ما کوښښ وکړ او لاس مې اوږد کړ، چې بیرغ را واخلم او د دغه فضیلت ماته ورسیږي خو رسول الله ﷺ راته وویل: چې علي بن ابي طالب رضي الله عنه را وغواړه او ما هغه راوست، بیرغ یې ورکړ او الله ﷻ خیبر د هغه په لاس فتح کړ.

دریم: دا چې رسول الله ﷺ ورته خپله لور د جنت د ښځو سرداره په نکاح کړې ده.

څلورم: کله چې د مباهلې ایات نازل شو چې تاسو هم خپل زامن او ښځې را وغواړئ او خپله هم حاضر شئ بیا مباهله وکړئ.

نو رسول الله ﷺ (علي رضي الله عنه، فاطمه رضي الله عنها، حسن رضي الله عنه او حسین رضي الله عنه) را وغوښتل او ویې فرمایل: دا زما اهل او عیال دي.

پنځم: رسول الله ﷺ فرمایلي: د چا چې علي رضي الله عنه دوست وي هغه زما دوست دی.

بیا سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه، وفرمایل: څوک چې دومره فضیلت لري نو څنګه به بدې خبرې ور پسې وکړم؟

← د عبدالرحمن اصبهاني رضي الله عنه څخه روایت دی: چې، د رسول الله ﷺ د وفات څخه وروسته یوه ورځ ابوبکر رضي الله عنه د جمعې خطبه ویله او ممبر باندې ناست وو، نو حسن بن علي رضي الله عنهما پورته شو ورته یې وویل: زما د بابا د ممبر نه کښته شه دا زما بابا ته جوړ شوی دی، نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وویل: زویه چا درته وویل: چې داسې ووایه؟ نو علي رضي الله عنه پورته شو ورته یې وویل: یا امیر المؤمنین په الله ﷻ قسم دی چې ما ورته نه دي ویلي !

← ابوبکر رضي الله عنه ورته وویل: هو زه یقیني یم چې ته رښتیا وایې تا ورته نه دي ویلي او دی هم رښتوني دی دا ممبر د ده د بابا دی بیا ابوبکر رضي الله عنه له ممبر څخه کښته شو او حسن رضي الله عنه یې له لاس را ونیولو او ښکل یې کړ، او بیا یې په ممبر له ځان سره کښیناوه.

← همداسې حدیث د (عروة رضي الله عنه) څخه هم روایت شوی: چې (حسن رضي الله عنه) راغی او ممبر ته وخوت او ابوبکر رضي الله عنه ته یې همداسې خبره وکړه چې دا زما د بابا ممبر دی ته ترې را

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېنته شه، ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: ته رښتيا وايې او ته ملامت نه يې خو زه دغه موجودو خلکو کښېنولی يم او ستا پلار علي رضي الله عنه هم پکې دی که دوئ وغواړي زه به کښېنته شم.

د ابو البختري رضي الله عنه څخه د (حسين بن علي رضي الله عنهما) په باره کې ذکر شوی دی چې عمر رضي الله عنه خطبه ويله او حسين رضي الله عنه ورته راغی چې کښېنته شه دا زما د بابا ممبر دی ته دی د خپل بابا په ممبر کښېنه، نو عمر رضي الله عنه ورته په ژړا شو او ورته يې وويل: ته رښتيا وايې دا ستا د بابا ممبر دی او زما بابا ممبر نه درلوده، خو تا ته چا وويل چې دا خبره وکړه؟ نو علي رضي الله عنه پورته شو او حسين رضي الله عنه ته يې وويل: چوپ شه غداره زه به تا سره کور کې ګورم.

نو عمر رضي الله عنه ورته وويل: پام کوه زما بچي ته څه ونه وايې دي رښتيا وايې او بيا يې له ځان سره ځنګ کې په ممبر کښېناوه او چې کله يې خطبه خلاصه کړه او لمونځ وشو نو عمر رضي الله عنه حسين رضي الله عنه يې له لاس ونيو او خپل کور ته يې بوتلو هلته يې خوراک ورباندې وکړ، بيا يې ورته وويل: چې کله کله زما کور ته راځه چې مونږ ستا په ليدلو مشرف کيږو.•

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۰) برخه.

➥ حلية الاولياء نقل کړی دي چې يوه ورځ علي رضي الله عنه د خپل کور تر ځنګ ناست وو او يو مسکين ورته راغی ورته يې وويل: وږی يم څه را کړه نو علي رضي الله عنه ورته وويل: دې مخامخ کور ته ورشه مسکين چې ورته وکتل چې وچه ډوډۍ اوبو کې لمدوي او چې نرمه شي بيا يې خوري نو تعجب کې شو فکر يې وکړ، دا هم کوم غريب دی کله چې د علي رضي الله عنه کور ته ولاړ او ږغ يې وکړ چې فقير يم وږی يم څه راکړئ نو، ربيبة رضي الله عنها وينځې ورته خوراک راوړ نو دغه فقير چې خوراک وليد خوښ يې شو نو ورته يې وويل: که لږ نور را کړئ نو دلته يو بل فقير هم اوبو سره وچه ډوډۍ خوري او فقير علي رضي الله عنه طرف ته اشاره وکړه، نو وينځې ورته وخندل ورته يې وويل: هغه خو د دغه کور مالک او کور والا دی خپله وچه ډوډۍ خوري خو مسکينانو ته ښه ډوډۍ ور کوي.

➥ د صفوري رضي الله عنها نه روايت دی: اګر چې حديث کې ضعف شته چې اهل بيت د څو ورځو نهر (وږي) وو او څه يې نه وو خوړلي نو نور يې طاقت نه ؤ، بي بي فاطمې رضي الله عنها خپل يو ټکری علي رضي الله عنه ته ورکړ، چې استعمال کړی يې لا نه وه او کوم ځای نه ورته هديه راغلې وه چې خرڅ يې کړي او کور ته ورباندې څه خوراکي شيان راوړي نو علي رضي الله عنه هغه بازار ته يو وړه او په درې درهم يې خرڅ کړ او غوښتل يې چې خوراکي شيان راونيسي نو يو فقير ورته مخې

• کذا في البداية ج 4 ص 339
و ذکر الهيثمي ج 9 ص 130
و کذالک اخرج احمد في مسنده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته شو او سوال او زارئ يې شروع کړې دومره فرياد يې ورته وکړ، چې زړه يې پرې وخوږيده نو درې واړه درهم يې هغه ته ورکړل او خالي لاس کورته را روان شو.

لاره کې يو داسې سړي ورته مخې ته راغی چې اوښ يې له مهاره نيولی ؤ نو علي رضي الله عنه ته يې سلام واچولو، بيا يې ورته وويل: اوښ نه اخلې چې در باندې خرڅ يې کړم؟

نو علي رضي الله عنه ورته مسکی شو چې ما سره روپۍ نشته په څه يې واخلم هغه نفر ورته وويل: په نيته يې در کوم بيا به روپۍ را کړې او ارزانه يې هم در کووم، نو علي رضي الله عنه ترينه په (100) درهم واخست او نيته يې ور سره معلومه کړه اوښ يې کورته روان کړ لاره کې بل سړی ورته پيدا شو پوښتنه يې ترينه وکړه چې اوښ نه خرڅوې؟ نو علي رضي الله عنه فکر وکړ، چې خرڅ به يې کړم نو ورته يې وويل: خرڅوم يې!

خرڅوم! په څو يې اخلې؟ هغه نفر ورته وويل تا په څو اخستی دی رښتيا خبره وکړه نو بيا ګټه در کوم، علي رضي الله عنه ورته وويل: ما په سل اخستی دی ته څومره ګټه را کوې؟ هغه نفر ورته وويل (60) روپۍ ګټه در کوم نو په (160) درهم يې خرڅ کړ او هغه سړي اوښ روان کړ.

کله چې علي رضي الله عنه کورته روان شو فکر يې وکړ، چې اوس خو هغه سړي ته مخکې له وخته روپۍ ورکول پکار دي له چا مې چې اوښ اخستی دی، خو نه يې کور راته معلوم دی او نه يې نوم (100) درهم يې له ځان سره کړل او (60) درهم يې بي بي فاطمې رضي الله عنها ته ورکړل هغې ترينه پوښتنه وکړه دومره روپۍ دې له کومه کړې؟

نو علي رضي الله عنه ورته خپله قصه بيان کړه هغه هم حيرانه شوه، نو علي رضي الله عنه روان شو چې له رسول الله ﷺ څخه پوښتنه وکړي چې دغه قرضداری څنګه پيدا کړم چې روپۍ يې ورکړم، کله چې رسول الله ﷺ ته مخامخ شو نو رسول الله ﷺ ورته په خندا شو بيا يې ورته وويل: نن خو دې ډيرې روپۍ ګټلې؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ولې ته خبر شوی يې ؟

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: هو، نو علي رضي الله عنه ورته وويل: نو اوس راته ووايه چې قرضداری به څنګه پيدا کړم؟ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: د لټولو ضرورت يې نشته هغه خرڅوونکی جبراييل (ع) او اخستونکی ميکاييل (ع) وه•.

الله ﷻ ته ستا صدقه خوښه شوې وه ځکه يې هغه دواړه درته د انسانانو په شکل را ليږلي وو.

دا ؤ د الله ﷻ او رسول الله ﷺ د علي رضي الله عنه سره محبت.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

• کتاب الاستيعاب ج 1 باب عشرة مبشرين بالجنة
حلية الاولياء باب فضايل علي بن ابي طالب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۱) برخه.

د علي رضي الله عنه انصاف.

➥ کلیب رضي الله عنه فرمایي: چې د اصفهان نه علي رضي الله عنه ته مال راغی چې د اوه (7) تنو سردارانو یا مشرانو له پاره خاص ؤ، نو هغه کې یو پاستې وچه ډوډۍ هم وه نو کله چې علي رضي الله عنه هغه تقسیموله، نو هغه یو وچ شوی پاستې یې هم (7) برخې کړ بیا یې ور باندې قرعه یا پچه واچوله چې د چا به کومه برخه ور سیدله هغه به یې ور کړله.

➥ د عبد الله هاشمي رضي الله عنه څخه روایت دی: چې علي رضي الله عنه ته دوې ښځې سوال ته راغلې، یو اصیله وه او یوه ازاده شوې (عجمه) وینځه وه نو علي رضي الله عنه، یوې ته (40) درهم او یوه بوری غله ورکړه هغه ازادې شوې (عجمۍ) وینځې (40) درهم او یوه بوری غَلَهْ واخستله او ولاړله خو هغه بله ښځه هم هلته ولاړه وه بیا یې علي رضي الله عنه، ته وویل: یا امیر المؤمنین (رضي الله عنه) زه اصیلة عربه یم تا زه د یوې ازادې شوې (عجمۍ) وینځې سره برابره کړم؟

ایا دا سې کول حق دي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وویل: ما چې قرآن او سنت رسول الله ﷺ کې فکر وکړ، نو ما ته د اسماعیل (ع) او اسحاق (ع) په اولاد کې کوم فرق معلوم نه شو یعنې عرب د اسماعیل (ع) او عجم د اسحاق (ع) اولاد دواړه الله ﷻ ته یو برابر دي فضیلت په تقوی کې دی.

➥ د علي بن ربیعة رضي الله عنه نه روایت دی: چې (جعده بن هبیره رضي الله عنه) علي رضي الله عنه ته راغی چې تا ته دوه تنه راغله او تر منځ یې شخړه وه، دغه یوه ته، تاسو د خپل ځان مال اولاد نه ګران او محبوب یاست او دغه بل ته که ته په لاس ورشې او وس یې در باندې ورسیږي نو تا به حلال کړي، خو چې تا فیصله وکړه نو د هغه چا په حق کې دې وکړه چې ستا دښمن ؤ، نو علي رضي الله عنه {جعده بن بهیره رضي الله عنه} په سینه کې په سوک ووهه بیا یې ورته وویل: دغه فیصلې کول د چا له پاره نه وي چې هر رقم غواړم ویې کړم دا په قیامت کې پوښتنه کیږي چې په حقه دې فیصله کړې که ناحقه نو زه نه غواړم چې الله ﷻ ته مختورن ورشم. بیا یې وفرمایل: چا چې دوه کسانو تر منځ فقط د قجورې یوه دانه هم تقسیم کړه نو د قیامت په ورځ به افسوس کوي.

نو اوس زمونږ ملک صاحبان او نور مشران چې د خلکو جرګې کوي باید دې حدیث ته متوجه و اوسي یا قاضي صاحبان چې په رشوت فیصلې کوي د هغوئ به څه حال وي؟

➥ د علي رضي الله عنه څخه روایت دی: چې زه رسول الله ﷺ یمن ته د قاضي په صفت لیږلم نو ما ورته وویل: یا رسول الله ﷺ زما عمر کم دی او هلته مشران صحابه کرام رضي الله عنهم شته ما ته به دغه قضاء ډیره سخته وي!

نو رسول الله ﷺ را ته په سینه لاس را تیر کړ او دعا یې را ته وکړه، نو په الله ﷻ قسم چې بیا ما ته هیڅ مشکل نه دی پیدا شوی چې هر قسم قضیه به راغله زه به ور باندې پوهیدلم.

➥ د اصبغ بن نباته رضي الله عنه څخه روایت دی: چې علي رضي الله عنه ته یو نفر راغی ورته یې وویل: یا امیر المؤمنین (رضي الله عنه) زما یو ضرورت دی او هغه مې الله جل جلاله ته پیش کړی که

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـا هغـه پـوره کـړ، نـو د الله جـل جلالـه ثنـا صـفت بـه وکـړم او سـتا شـکريه بـه اداء کـړم او کـه تـا پـوره نـه کـړای شـو نـو هـم د الله ﷻ ثنـا صـفت بـه وکـړم او تـا بـه معـذور وګڼم نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: کاغـذ خـو نشـته خـو خپـل ضـرورت دې پـه مځکـه وليکـه ځکـه چـې څـوک سـوال کـوي نـو پـه مـخ کـې يـې يـو قسـم ذلالـت ښـکاره کيـږي او زه نـه غـواړم تـه د چـا پـه وړانـدې ذليـل ښـکاره شـې نـو هغـه سـړي خپـل مشـکل پـه مځکـه وليکلـو او علـي رضـي الله عنـه ولوسـت نـو هغـه يـو دينـداره شـخص او يـو مخـور مشـر ؤ خـو حـالاتو مجبـوره کـړی ؤ چـې علـي رضـي الله عنـه تـه يـې سـوال وکـړ، نـو علـي رضـي الله عنـه لـومړی خپلـه چپنـه را وغوښـتله هغـه يـې ورکـړه نـو هغـه لـه خوشـحالۍ اشـعار وويـل: چـې معنـی يـې دا ده تـا ماتـه چپنـه را کـړه او په اغوستلو به زړه شي خو الله ﷻ به يې عوض کې داسې لباس درکړي چې هغه به نه زړيږي.

بيـا علـي رضـي الله عنـه ورتـه (100) اشـرفۍ ورکړلـې نـو صـحابه کرامـو رضـي الله عـنهم ورتـه وويـل: يـوه چپنه او (100) اشرفۍ ډيرې نه دي چې تا ورکړې•؟

نـو علـي رضـي الله عنـه ورتـه وفرمايـل: چـې مـا لـه رسـول الله ﷺ څخـه اوريـدلي دي چـې هـر چـا سـره بـه د هغـه د حيثيـت مطـابق چلنـد کـوئ، بعضـي د خلکـو سـوال کـول شـغل او کـار وي کـه ښـه مالـدار هـم وي دغـه کـار نـه پريـږدي خـو بعضـي سـوالګر ربښـتيا مجبـور وي نـو کـه درتـه معلومـه شـوه چـې ربښـتيا مجبـور دي نـو زيات کومک ور سره وکړئ.

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه.

(1) شيعه ګان څنګه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي؟

(2) يو شيعه ته د (سعدبن ابی وقاص رضي الله عنه) ښيرا او سمدستي مړ کيدل.

↩ علـي بـن ابـي طالـب رضـي الله عنـه يـوه ورځ کوفـه کـې ؤ چـې چـا ورتـه وويـل: چـې د عبـد الله بـن سـبأ يهـودي فرقـه وايـي: چـې تـا (اميرالمـؤمنين ابـوبکر رضـي الله عنـه)، (اميرالمـؤمنين عمـر رضـي الله عنـه) او (اميرالمـؤمنين عثمـان رضـي الله عنـه) تـه بـد او رد ويلـي دي؟ نـو ځکـه مـونږ هـم ور پسـې بـد وايـو، نـو علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او ويې ويل: چې ما غوښتل د ابن سبأ فرقه ټول له تورې تير کړم.

چـې دوئ مـا پسـې داسـې خبـرې کـوي چـې زه تـرې خبـر نـه يـم زه د الله ﷻ څخـه پنـاه غـواړم چـې د رسـول الله صـلی الله عليـه وسـلم دوه خسـرانو او زوم پسـې خبـرې وکـړم هغـوئ د عشـره مبشـره څخـه دي هغـوئ زمـا څخه افضل دي.

خـو زه دې کـار لـه پـاره لـومړی اعـلان کـوم چـې هـر چاتـه پـه لاس ورغلـل مـړه يـې کـړئ، چـا تـرې پوښـتنه وکـړه چـې هغـوئ خـو سـتا صـفتونه کـوي نـو علـي رضـي الله عنـه وفرمايـل: دوئ ماتـه هغـه او صـاف بيـانوي چـې هغـه پـه مـا کـې نشـته، دوئ زه د ربوبيـت درجـې تـه رسـولی يـم، او زه لـه دوئ بيـزار يـم دوئ دې لـه دې

• کتاب الاصابة ج 4 ص356
وذکر ابن عساکر مثل ذالک
وفي کنزالعمال ج3 ص324

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکه وویستل شي کنه نو یو به هم ژوندی پرې نږدم بیا یې لاس پورته او دعا یې وکړه چې یا الله ﷻ دغه د عبدالله ابن سباء پیروان پخپلو ځانونو مسلط کړې همدا سې دعا یې کوله او خلکو ور باندې آمین ویل همدا وجه ده چې الله ﷻ اوس په خپلو ځانونو مسلط کړي دي.

➥ د (ابونجیح رضي الله عنه) څخه روایت دی: چې امیر معاویه رضي الله عنه چې د شام حاکم ؤ حج ته راغلی ؤ، نو ده سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ته وویل: مونږ جهاد کې مشغول یو او د حج ارکان واجبات او سنت را څخه هیر وي راشه زه طواف کوم ته راته ګوره که کومه غلطي کوم اصلاح یې کړه.
نو هغه طواف وکړ او بیا یې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه خپل کور ته بوتلو او خپل تخت باندې یې کښیناوه بیا یې غوښتل چې د علي رضي الله عنه په باره کې څه ووایې خو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه ورته په غصه شو او ورته ویې ویل: ته هغه چا پسې خبرې کوي چې د رسول الله ﷺ د لور نکاح ور سره د الله ﷻ په خوښه شوې ده.

✍ ځوانانو کې اول مسلمان دی.

✍ د هارون (ع) سره تشبیه ورکړل شوې ده.

✍ د خیبر فتح د ده پلاس شوې ده.

✍ (اسد الله) لقب ور کول شوی دی.

✍ اولنی لمونځ کوونکی دی چې رسول الله ﷺ سره څنګ کې ولاړ دی، او لمونځ یې کړی دی.

بیا یې ورته وویل: نن نه بعد به ستا کور ته رانه شم او ترې را پورته شو او څادر یې ټک ووهه او له ډیرې غصې ځان سره غړیده.

➥ ابوهریره رضي الله عنه فرمایي: چې زه د دمشق بازار کې ګرځیدم یو ځای ته ورسیدم چې ډیر خلک را جمع دي او یو تن په آس سپور دی او د علي رض په باره کې داسې خبرې کوي چې اصلاً هغه کې نشته او اولنیو درې واړو خلیفګانو پسې ښکنځل کوي.

نو دې وخت کې سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه راغی پوښتنه یې وکړه چې څه خبره ده؟ خلکو ورته وویل: چې دغه سړی د عبدالله بن سبا پیرو دی یعنې شیعه دی، علي رضي الله عنه ته داسې او صاف بیانوي چې پکې نشته او ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او عثمان رضي الله عنه ته ښکنځل کوي.

نو ورغی او خلکو کې ور ننوت شو خلکو ځای ور کړ او ورته یې وویل: چې زه یو څو پوښتنې کوم؟
هغه ورته وویل: وکړه څه وایې؟
نو سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه ورته وویل: ایا رسول الله ﷺ هر کار کې استخاره نه کوله؟
نو هغه نفر ورته وویل: هو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـو سـعد بـن ابـي وقـاص رضـي الله عنـه ورتـه وويـل: چـې ضـرور بـه رسـول اللهﷺ د (بـي بـي عايشـې رضـي الله عنهـا او بـي بـي حفصـې رضـي الله عنهـا) د نكـاح لـه پـاره اسـتخاره كـړې وي نـو چـې الله ﷻ د خسـرگانو جوړېدلو له پاره ابوبكر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه خوښ كړل نو ته څنگه ور پسې بد وايې؟

ايا رسول اللهﷺ دوه لور گانې (لوڼې) عثمان رضي الله عنه ته د ده د فضيلت په وجه نه دي ور كړې؟

چـې تـه ور پسـې بـد وايـې؟ ايـا علـي بـن ابـي طالـب رضـي الله عنـه د عبـد الله بـن سـبا د(شـيعه) فرقـې او د دوئ د عقايدو نه بيزاري نه ده اعلان كړې؟ چې ته د ابن سباء پيروي كوي (شيعه) شوى يې.

بيـا سـعدبن ابـي وقـاص رضـي الله عنـه، خپـل مـخ قبلـې تـه واړوه او دعـا يـې وكـړه چـې يـا الله جـل جلالـه كـه دغه د شيعه گانو فرقه په ناحقه وي ته دغه رزيل ته همدا اوس خپله سزاء ور كړې.

نـو سـعدبن بـن ابـي وقـاص رضـي الله عنـه لا لاسـونه نـه وه كښـته كـړي چـې د هغـه شـيعه آس ټـوپ واچولـو او شيعه ترې په يو شړق لاندې را پريوت سر او ينه يې وچاودل او مردار شو.

او الله ﷻ د سعدبن اب وقاص رضي الله عنه، ښيرا قبوله كړه.[•]

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارك (۲۳) برخه.

د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې.

لو مړې خطبه مقام نخيلة كې كوفې سره.

دوهمه د نهروان جگړې نه بعد

كفارو او متعهدينو سره يې د صلحې حكم.

➥ ابوالـوداک همـداني رضـي الله عنـه فرمـايې: چـې علـي رضـي الله عنـه د كـوفې ښـار تـه نـژدې مقـام نخيلـة كـې چـې د شـيعگانو او نـورو خوارجـو سـره پـه جهـاد لگيـا ؤ د خپلـو مجاهـدينو مـنځ كـې ودريـد او ويـې فرمايل:

اى خلكـو چـا چـې مـداهنت وكـړ يعنـي دنيـوي مـال او چـوكۍ لـه پـاره يـې برحقـه جهـاد پريښـود نـو هغـه ځـان په خپله د هلاكت كندې ته وغورځولو.

اى: خلكـو تاسـو داسـې حالـت تـه رسـيدلي ياسـت چـې كـه الله ﷻ مـو بـچ كـوي نـو پـه خپـل فضـل بـه تاسـې بـچ كـړي كنـه نـو كـافران بـه ستاسـې فكرونـه اشـغال كـړي تـور درتـه سـپين او سـپين درتـه تـور ښـكاري حـق درته باطل او باطل درته حق ښكاري.

اى: مسلمانانو دوئ تاسو د قوم پرستۍ په نوم غولوي او الله ﷻ قوم پرستي نه خوښوي.

• اخرجه ابن عساكر و ابن سعد عن ابن عباس جلد 4 ص24

وفي كنزالعمال ج7ص 69

وفي البدايه ج 7 ص 358

(c) ketabton.com: The Digital Library

ای: خلکو دوئ ستاسې سره دوښمني نه لري دوئ غواړي د دين رڼايئ له منځه يوسي، تاسو وګورئ د کافرو او خوارجو سره هغه ضعيف العقيده مسلمانان دي چې ژبې يې خوږې او زړونه يې له کاڼي سخت دي.

ای: مسلمانانو جهاد د هر جابر، ظالم او ګمراه سره چې د کافرانو سره ملګري دي روا دی.

أی: خلکو دلته د خلافت له پاره جګړه نه ده چې زه خليفه شم که معاويه! بلکې کافرانو د خلکو ذهنونه خراب کړي او يو بل سره مو جنګوي.

ای: مسلمانانو حق په اسانه پيژندلای شئ هره ډله چې د کافرانو په قانون او نظام خوښ وي باطله ډله ده او د کافر غشی چې هر طرف ته روان وي هماغه برحقه ډله ده.

ای: مسلمانانو دوئ سره هغه خلک ملګري دي چې قرآن لولي خو تفسير باندې نه پوهيږي او داسې کوم خلک ور سره نشته چې اسلام کې يې سابقه موجوده وي.

ای: مسلمانانو تاسو د کافرانو په تهمتونو مه تيروځئ دغه تهمتونه په ټولو انبياؤ لګول شوي دي.

بيا علي رضي الله عنه وفرمايل: (والله ﷻ والله ﷻ والله ﷻ) لکه څرنګه چې تاسو ګورئ فارسيان او روميان ستاسې واړه، زاړه، ښځې او نر ټول وژني. همداسې به د هغه مسلمانانو بچي، ښځې او نارينه هم ووژني چې ور سره ملګري دي.

دغه د دنيا ټول کافران هيڅ انساني کرامت نه پيژني او نه ورته قايل دي، د دوئ علاج يوازې په توره کيدای شي بيا يې وفرمايل:
ای: د مغرب او سيدونکو تاسو د هر قل د پوځ مقابله وکړئ مونږ به د کسری والا مقابله وکړو، بيا يې خطبه ختمه کړه.

➥ د زيد بن وهبه رضي الله عنه څخه روايت دی: چې د نهروان جنګ څخه وروسته علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او د جهاد ترغيب يې ورکړ او د جهاد فضايل يې بيان کړل، خو هيڅا مثبت جواب ورنه کړ ټول چپ پاتې شول ټولو باندې لکه بې هوشي چې راغلي وي خبرې يې اوريدلې، خو د جهاد همت په چا کې نه ؤ پاتې، نو له اوږدې خطبې ويلو بيرته را کښته شو او خپل کور ته ولاړ.

بيا علي رضي الله عنه څو ورځې بعد ټول مشران را وغوښتل ورته يې وويل: څه چل شوی دی چې تاسو ته د جهاد له پاره د تياري کولو امر کوم خو تاسو باندې داسې حالت راشي او ستر ګې يو خوا بل خوا ته اړوئ او راړوئ لکه چې زنکدن مو وي او په مځکه داسې ورشلم شئ، لکه په تاسو کې چې روح نه وي؟ ولې دومره بې غيرته شوي ياست چې نه خپله جهاد کوئ او نه نور تيار ولای شئ او چې څوک زه جهاد ته تيار کړم د هغوئ د را ګرځيدو کوښښ کوئ دا ولې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې جهاد نه وي نو تاسې نه د ځنګل وحشتناک زمرى جوړ شې او غوړې کوئ چې که وخت راغى نو دا به وکړم هغه به وکړم خو چې زه درته د جهاد امر وکړم نو بيا مکارې ګيدړې درنه جوړې شې دا ولې؟

نو اکثره کسانو د مرګ له ويرې خپل دروا غجن عذرونه پيش کړل فقط يو څو کسانو په خوشحالئ جهاد ته تيار شول.

بيا علي رضي الله عنه هغه مجاهدينو ته تسلي ورکړه چې کاميابي د پوخ او وسلې په ډير والي کې نه ده د اسلام په تاريخ کې تش لاس مجاهدين په وسلوالو کافرانو او فاسقانو کامياب شوي دي بيا يې ورته وويل: چې زه غواړم چې تاسې زما نبي اړخ ته چپ اړخ ته مخکې او شا ته وجنګيږئ الله ﷻ به تاسو سره مرسته کوي او ستاسې په برکت به هغه مسلمانان هم د کافرانو د غلامۍ څخه خلاص شي چې د دنيا له پاره يې ذلالت خوښ کړی دی، بيا يې ورته وفرمايل:
اى: د سلام برحقه مجاهدينو !

هيڅکله داسې چا سره صلح مه کوئ چې واک او اختيار يې د دښمن سره وي کومکونه او امدن يې له کافرانو وي دوئ چې اوس د دنيا له پاره کافرانو ته وفادار دي بيا به هم تاسې ور باندې وداړي، ځان سره به تاسې هم ذليل کړي.

بيا يې ورته وفرمايل:
اى: مجاهدينو تاسو چې هر ځاى ته ورځئ هلته خلکو ته ادب او اخلاق ورزده کړئ او تاسو هم د اسلاميت او انسانيت نمونه و اوسئ، تاسو د خلکو سره د مهربان پلار رورور په شان معامله وکړئ چې خلک ستاسې له ښو اعمالو متاثره شي تاسې خلکو سره سختئ مه کوئ سختي کولو سره نفرتونه په زړونو کې پيدا کيږي.

کومو خلکو کې چې غلط رواجونه وي يا بد عمله وي هغوئ په احسنه طريقه له هغې لارې واړوئ، تاسو د بدو اعمالو منفي اړخونه ورته بيان کړئ هغوئ به خپله راوګرځي.

بيا علي رضي الله عنه د ټولو څخه بيعت واخست او ورته يې ويل: چې تاسو خو رسول الله ﷺ نه دى ليدلى نو چې زه کوم کارونه کوم هماغه تاسو هم وکړئ کوم چې زه خوښوم تاسو هم هماغه خوښ کړئ، تاسو به هر يو له ځانه مفتيان او قاضيان نه جوړوئ زما اعمالو ته به ګورئ، د علي رضي الله عنه سيرت خلاصول مشکل دي په همدى کفايت کوو•

اوس د پښتنو د پلار **خالد ابن وليد رضي الله عنه** سيرت شروع کوو را سره اوسئ.

⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙

• اخرج طبري ج 4 ص9 وص 11 وايضاً ص67
و اخرج امام احمد ج 1ص61
وايضاًج 4 ص 57

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library